Nº 18

DE LEMNISCAAT KRANT

ZOMER 1991

DE KRANT VAN DE LEMNISCAATCLUB MET O.A.

- EEN VOORPROEFJE UIT HET NIEUWE BOEK VAN EVERT HARTMAN
- EEN INTERVIEW MET RIETJE NIVARD VAN DE AMSTERDAMSE KINDERBOEKWINKEL
- EEN INTERVIEW MET KATRIEN SEYNAEVE
- EEN STUK UIT HET PRACHTIGE BOEK 'SHABANU'

Thea Beckman in het zonnetje...

Dit najaar zijn de schijnwerpers extra gericht op Thea Beckman. Zij schrijft deze keer het kinderboekenweekgeschenk. Dit is reden om haar en haar boeken eens extra in het zonnetje te zetten. Tijdens de kinderboekenweek zal ze bij een aantal boekhandels door het hele land op bezoek gaan om haar boeken te signeren. Bovendien hebben wij nog enkele verrassingen in petto.

Kruistocht voor volwassenen!

Ter gelegenheid van het feit dat Thea Beckman genomineerd is voor de Publieksprijs hebben wij besloten een volwassenenuitgave van haar meest populaire boek op de markt te brengen, en wel in paperback.
Rinke Doornekamp maakte er een chique omslag voor, en het is tot 1 januari 1992 te koop voor de feestprijs van 15 gulden of 290 BF. De kans van je leven om er je vader of moeder, je ooms en tantes, en je grootouders een cadeau te doen!

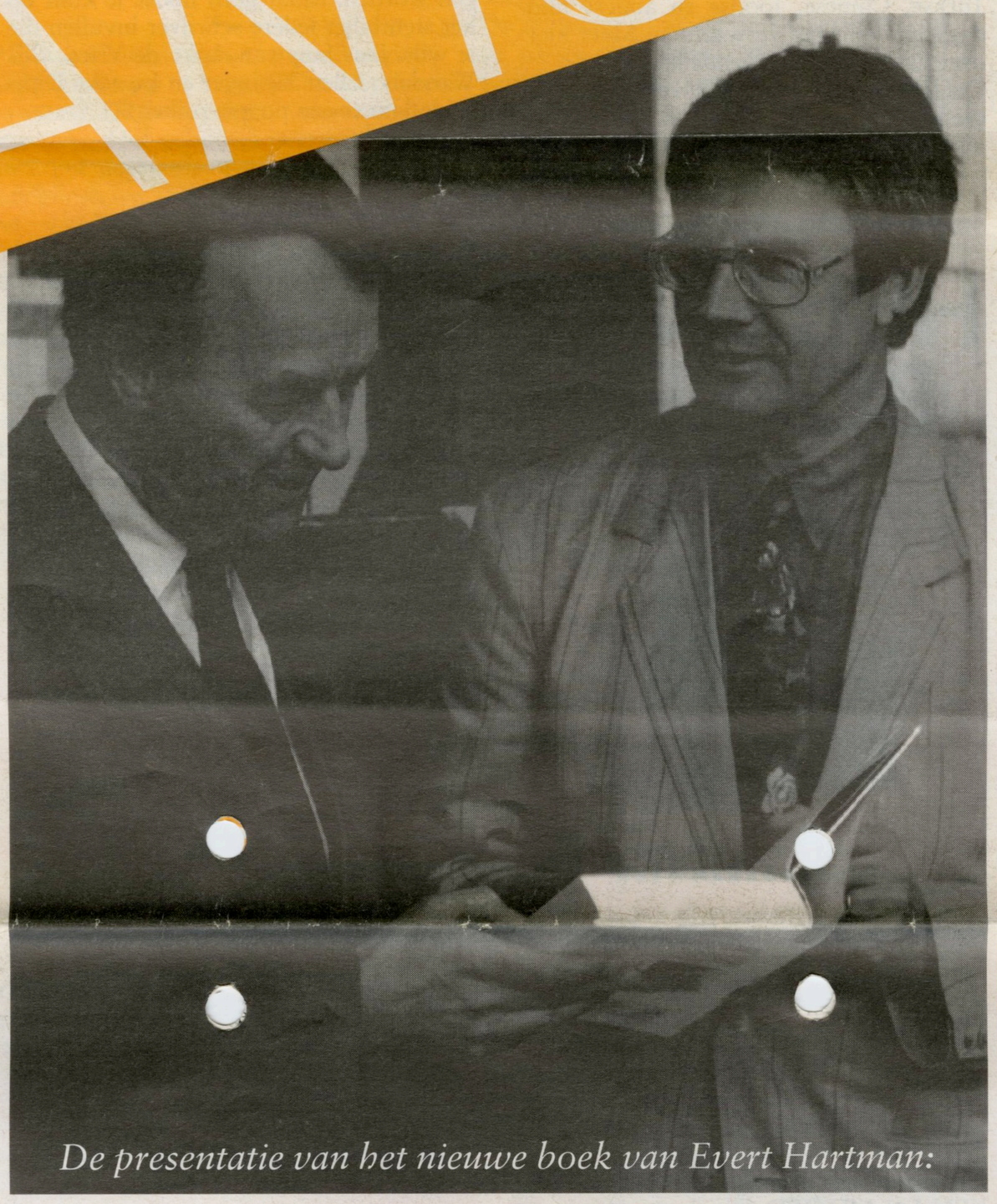

De presentatie van het nieuwe boek van Evert Hartman:

NIEMAND HOUDT MIJ TEGEN

een avontuur in de 22ste eeuw

We schreven het al in het vorige nummer. Dit boek, dat speelt in een tijd waarin Nederland voor de helft onder water gelopen is, zou worden gepresenteerd op 'Neeltje Jans', het werkeiland middenin de Oosterscheldemonding, waar de Oosterscheldekering is gebouwd. De Oosterscheldekering, het paradepaardje van Rijkswaterstaat. Niets leek dan ook mooier dan het eerste exemplaar van het boek hier aan te bieden aan de hoogste baas van Rijkswaterstaat: Ir. G. Blom. En dat gebeurde dan ook. De heer Blom bleek een heel aardige man te zijn en zijn zoon, die met hem was meegekomen en al meer boeken van Evert Hartman had gelezen, nam het boek dat zijn vader had gekregen graag van hem over.
Maar behalve Evert Hartman en zijn vrouw waren er ook nog zo'n 150 kinderen uit Middelburg en Zierikzee gekomen. Er was op 'Neeltje Jans' n.l. een heel programma. Je kon de tentoonstelling over de Deltawerken bekijken, er was een film over de geschiedenis van de waterwerken en inpolderingen in Nederland, je kreeg er een rondleiding over en door de Oosterscheldekering en je kreeg na afloop wat te drinken. Bovendien vertelde Evert Hartman het een en ander over zijn boek en het schrijven van boeken. Al met al een gezellige middag met een heleboel te doen.
Als klap op de vuurpijl kreeg iedereen een door Evert Hartman gesigneerde omslagposter van het boek mee naar huis.

Reizen, vreemde culturen

In deze krant besteden we aan dit onderwerp extra aandacht. Met de vakantie in aantocht krijgen wij weer de reiskriebels, beginnen we weer te dromen van verre landen, luidruchtige markten en kleurrijke mensen... Kortom: we zijn weer ruimschoots toe aan een paar mooie vakantieboeken om in de file of op de overvolle camping eens lekker in weg te duiken.
Een absolute aanrader voor dit doel is het boek **Shabanu** van Suzanne Fisher Staples, maar ook **de Inktvogel** van Maretha Maartens is een boek dat je onderdompelt in een andere cultuur, al is dat zeker niet altijd zo leuk.

LAATSTE NIEUWS LAATSTE NIEUWS

KLADWERK van Anke de Vries, en HET GEHEIM VAN ROTTERDAM van Thea Beckman bekroond door de Nederlandse Kinderjury

GOUDEN GRIFFEL
ALS JE GOED OM JE HEEN KIJKT ZIE JE DAT ALLES GEKLEURD IS, samengesteld door Tine van Bull en Bianca Stigter

GOUDEN PENSEEL
voor Peter Vos voor zijn illustraties van LIEVE KINDEREN HOOR MIJN LIED, geschreven door Rudy Kousbroek

ZILVEREN GRIFFELS
KLEINE BEVER EN DE ECHO van Amy MacDonald
DE O VAN OPA van Imme Dros
TINUS-IN-DE-WAR van Jaques Vriens
PEPPINO van Rindert Kromhout
GEVANGEN IN DE ANDES van Lyll Becerra de Jenkins
MIJN BOTJES ZIJN BEKLEED MET DEFTIG VEL van Ted van Lieshout
TOEN ER NOG BIZONS WAREN van Käthe Recheis

LAATSTE NIEUWS LAATSTE NIEUWS

De publieksprijswedstrijd

We schreven het al in de vorige krant: in de maanden september en oktober kan (en moet!) iedereen zijn stem uitbrengen voor de Publieksprijs, die dit keer wordt uitgereikt aan de meest populaire kinderboekenschrijver, of -schrijfster.
Wij maken ons een beetje zorgen dat mogelijk niet alle kinderen de moeite zullen nemen naar de boekhandel of bibliotheek te gaan om daar hun stembiljet in te vullen. Dan bestaat de kans dat de prijs niet gaat naar de auteur die jullie zelf het beste vinden. Dat zou eeuwig zonde zijn. Nu willen wij jullie vragen wat de goedkoopste en meest originele manier is om alle scholieren van Nederland zover te krijgen dat ze hun stem uitbrengen.
Stuur je suggesties naar de redactie. De beste inzender krijgt van ons een prachtige Lemniscaatclubtrui!

Schrijvers • School • Samenleving

Hebben jullie wel eens een schrijver of schrijfster gehad die op school kwam praten over zijn of haar boeken? Vast wel. En zo niet, dan wordt het tijd om je school (als je in Nederland woont) eens te attenderen op de stichting Schrijvers School Samenleving. Die regelen honderden bezoeken van auteurs aan scholen, theaters, buurthuizen en bibliotheken. Verder stuurt deze stichting elk jaar (gratis) naar alle basisscholen het boekje **Boek op school** met tips over leesbevordering en suggesties voor het aanleggen van een schoolbibliotheek. Verder maakte de stichting twee videofilms over het maken van boeken. Best een leuk idee als je een schrijver op school uitnodigt, om eerst met z'n allen eens naar die video's te kijken. Je kunt ze bestellen bij de Stichting. Adres: 'Schrijvershuis', Hudsonstraat 7, 1018 HB AMSTERDAM.

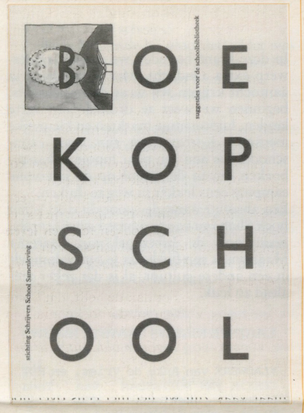

Bovendien hebben ze daar ook 'De schrijversslijst': een lijst van alle schrijvers voor wie zij bezoeken regelen, met een foto en een korte levensbeschrijving.
Kortom, als ze bij jou op school nog niet weten wat de stichting Schrijvers School Samenleving is dan moet je daar maar snel en eind aan maken!

Taalgrappen

We hebben besloten een nieuwe rubriek te starten die voor het grootste deel door jullie moet worden gevuld. We willen n.l. een verzameling beginnen met taalgrappen: uitdrukkingen of uitspraken die door de manier waarop de taal wordt gebruikt een verrassende wending krijgen. Vaak gaat het daarbij om de verschillende betekenissen die een woord heeft.
Zo lazen wij bijvoorbeeld in NRC Handelsblad naar aanleiding van nieuwe be**grotingsvoorstellen de volgende uitspraak:**

Zij die aan de rand van de afgrond staan gaan er zelfs nog een stapje op vooruit...

Weet je dergelijke taalgrappen, stuur ze dan naar ons op. Weet je er op dit moment geen te verzinnen? Geen nood, als je er op let, kom je ze overal tegen.

Reizen

Dit nummer hebben we het over reizen, maar ook in het volgende nummer willen we er aandacht aan besteden en wel omdat op 3 oktober in de Gemeentebibliotheek in Rotterdam het laatste deel wordt gepresenteerd van de serie **Volksverhalen uit kleurrijk Nederland** het deel **Reizen**. Er zal dan ook een tentoonstelling gehouden worden van de illustraties uit deze verhalenbundels. Bovendien is er elke woensdagmiddag (acht weken lang) een voorstelling waarin een bepaalde cultuur centraal staat. Je kunt dus Surinaamse, Turkse, Chinese, Joodse en andere middagvoorstellingen verwachten. Meer hierover vind je in de volgende krant!
Overigens zouden wij in de volgende krant graag een aantal reisverhalen willen opnemen in onze rubriek PODIUM VOOR EIGEN WERK. Dus doe je best en stuur ze in!!

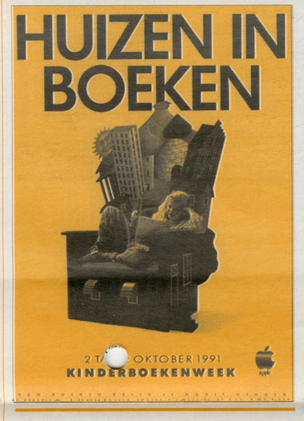

Muziek

Het thema van de volgende krant is BOEKEN EN MUZIEK. Dit thema is ingegeven door het onderwerp van het nieuwe boek van Lieneke Dijkzeul. Dat boek heet **De tweede viool** en heeft met muziek te maken.
(In de rubriek TIP VAN DE SLUIER lees je er meer over.)
Wij zouden het leuk vinden om in die krant een aantal verhalen op te nemen die gaan over muziek. Misschien een idee voor een regenachtige namiddag, wanneer je je een ongeluk ergert aan de radio van de buren die net de verkeerde zender op hebben, of een zonnige dag aan het stand wanneer je ligt te genieten van de stilte, om een verhaal te schrijven over... MUZIEK.
Stuur je verhalen vóór 15 augustus aan de redactie.

POSTERS in de aanbieding

Wel eens gezien, die prentenboekposters van Lemniscaat? Bij steeds meer boekhandels kun je ze krijgen. Toen de redactieleden van de Lemniscaatkrant bij Lemniscaat door de voorraadkelder liepen kwamen zij op het idee deze posters aan de clubleden aan te bieden. Vandaar dit aanbod speciaal voor clubleden:
Je kunt twee posters naar keuze bestellen door ons een briefje te sturen met in de envelop een ingevulde en ondertekende cheque of girobetaalkaart, ter waarde van 5 gulden of 100 BF. Wij sturen je dan de gevraagde posters in een rol toe. Wil je 5 i.p.v. 2 posters, dan kost dat 10 gulden of 200 BF.

Fans van Anke de Vries, Gijs Wanders, Ellen Tijsinger en Lieneke Dijkzeul opgelet!

Door een tragisch misverstand is Anke de Vries niet genomineerd voor de Publieksprijs, en Gijs Wanders en Ellen Tijsinger ook niet. Hoe komt dat? Wij weten het niet. Wat we wel weten is dat er maximaal 3 auteurs per uitgeverij genomineerd mogen worden. Maar geen nood: je kunt op het stembiljet iedere schrijver invullen die je wilt. Dus fans van Anke de Vries, Gijs Wanders, Ellen Tijsinger en Lieneke Dijkzeul, 'laat ze een poepie ruiken!'

AGENDA

zaterdag 24 en zondag 25 augustus
Uitmarkt in Amsterdam. Waarschijnlijk zijn vrijwel alle Lemniscaatauteurs aanwezig. Kom dus naar Amsterdam! De boekenmarkt is aan de Amstel bij de Munt.

woensdag 18 september
Evert Hartman houdt in samenwerking met de Openbare Bibliotheek een lezing in Craeyenburgh in Nootdorp.

KINDERJURY'S

Het geweld van de Kinderjury's barst weer los. Nadat Ellen Tijsinger het spits had afgebeten in Genk, met de bekroning van **Nikolaj** door de Kinderjury aldaar, is nu al bekend geworden dat Anke de Vries met **Kladwerk** bekroond wordt door de Kinderjury's in Ermelo, Heerhugowaard, Vollenhove, Purmerend, Zaanstad, Leeuwarden, Sneek en Langedijk. Verder is er nog wat geheimzinnigheid rond de uitslag in Bussum, maar... ze hebben voor de zekerheid Anke de Vries wel vast uitgenodigd!
In Heerhugowaard wordt Anke op de hielen gezeten door...
Lieneke Dijkzeul met **Hou je taai!**

STICHTING NEDERLANDSE KINDERJURY

Uit de pers:

Kinderen kozen 't lievelingsboek

GENK

De bekroningsdag vanwege de Kinder- en Jeugdjury Limburg werd een groots feest. Een duizendtal kinderen waren zondagnamiddag in het Cultureel Centrum om kennis te maken met jeugdauteurs, illustratoren, bibliotheekmedewerkers en uitgevers.

Het ging eigenlijk om de bekroning van een vijftal auteurs door de zogenaamde kinderen jeugdjury, een initiatief om zowel boek als bibliotheek te promoten bij de jeugd. In Genk werd zo de 20ste Jeugdboekenweek afgesloten.

Tijdens de voorbije maanden beoordeelden zowat 2.500 kinderen één of meerdere jeugdboeken. Zij konden een keuze maken uit een beperkt maar sterk gevarieerd aantal boeken. Dit jaar werkten 36 bibliotheken mee. Ruim 70% van de lezertjes zijn meisjes. De kinderen krijgen de kans om op een eenvoudige en leuke manier hun oordeel te vellen over de geselecteerde boeken.

De resultaten leiden dan tot de bekroning van een aantal jeugdauteurs. Zondagnamiddag kregen de kinderjuryleden bovendien ook nog de kans om te babbelen en leuke dingen te doen met de jeugdauteurs. Hoogtepunt was uiteraard de bekroning.

In groep 1 kreeg Mary Hoffman de voorkeur van de allerkleinsten met het boek 'Poes op pad'. De 8 tot 10-jarigen kozen voor 'Een paard langs de zee' van Anne Takens. In groep 3 kreeg Johanna Prins de nominatie voor 'Ik ben Jessie' en bij de 12 tot 14-jarigen ging de voorkeur naar 'Nikolaj' van Ellen Tijsinger. Voor de grootsten was 'Aan de andere kant van water' van Nicole Boumaaza het beste boek. De bekroonde auteurs kregen bloemen en een aandenken.

De hele namiddag kon het jonge volkje terecht voor de tentoonstelling rond de illustrator Paul De Becker en waren er boekentafels van verschillende uitgevers. Voor de volwassen hield Jan van Coillie een lezing. - NMZ

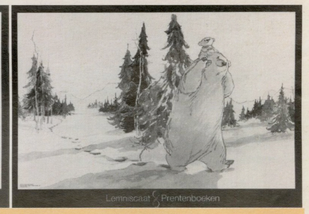

LEMNISCATEN
ZIE JE OVERAL

Twee Lemniscaatclubleden zaten op een doodsaaie dag (zoals ze zelf schreven) in hun wiskundeboek te kijken toen hun oog plotseling viel op... een echte Lemniscaat. De Lemniscaat van Bernoulli. Helaas stond er een som bij die opgelost moest worden. Maar dat ging ineens vlot.
Bedankt Mariken en Gemma!

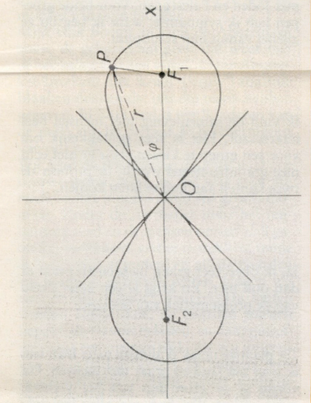

We krijgen hem regelmatig toegestuurd van onze leden, de Band van Mobius van M.C. Escher, die wel heel erg op een Lemniscaat lijkt. Deze stuurde ons Karijn van den Maagdenburg.

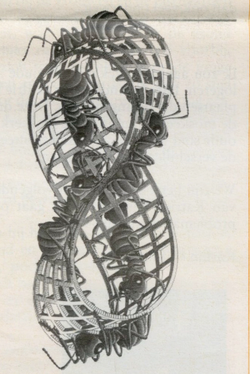

Als je goed in de krant kijkt zie je ze ook. Dit blijkt uit een krantenknipsel dat Robbert van Alphen ons stuurde.

● *Zwijndrecht - De woningstichting de Vooruitgang maakte afgelopen donderdag een ludieke start met de aanpak van de opknapbeurt van de Kapiteinflats*

LEMNISCATEN
ZIE JE OVERAL

DE KINDERBOEKWINKEL AMSTERDAM

EEN KEER PER JAAR EEN DIKKE ZOEN...

Vrolijk door het mooie weer, maar tegelijkertijd ook wel wat zenuwachtig... want dit werd ons eerste echte interview, liepen we door de Jordaan. Gezellig liepen we op de Rozengracht winkeltjes te bekijken toen we plotseling voor de kinderboekwinkel stonden we hadden er al veel over gelezen, maar nu stonden we er dan echt, de eerste kinderboekwinkel van Nederland!!!
Toen we de net verbouwde winkel binnenliepen, viel onze mond open van verbazing, zoveel verschillende kinderboeken hadden we nog nooit bij elkaar gezien. Terwijl de eigenares Rietje Nivard een stukje uit een boek voorlas aan een klantje, hadden wij even de tijd om rustig rond te kijken.
Even later stelden we onder het genot van een glas dampende thee onze eerste vraag.
Hoe kom je nou op het idee om juist een kinderboekwinkel te beginnen?
Dat begon zo, vijftien jaar geleden leerde ik een man kennen die in een boekhandel werkte hier in Amsterdam, zelf werkte ik in de horeca en had ik een eigen koffieshop.
We gingen samenwonen en hadden zin om samen een zaak te beginnen, maar omdat er in die tijd zoveel boeken verschenen werden er boekwinkels opgericht met bepaalde onderwerpen bij elkaar, bijvoorbeeld een kookboekenwinkel of een poëzieboekenwinkel. We kozen voor een kinderboekwinkel, het leek ons een leuk idee en er was er nog geen.
Werd het zoals jullie verwachtten?
(zucht) Het moest wel op gang komen!
Toen de winkel feestelijk geopend werd, waren er wel gezellig vrienden en familieleden aanwezig, maar echte klanten...ho maar.
Deze goede mensen konden geen boeken voor hun kinderen blijven kopen dus er moest iets gebeuren. We begonnen de moed een beetje te verliezen toen er na ongeveer een jaar iemand van het programma van Sonja Barend langs onze winkel liep en dacht: 'Goh, wat leuk, nooit gezien.' En zo kwamen wij dus op de televisie, heel kort, maar het was wel de doorbraak, iedereen kende ons in één keer en het werd drukker en drukker in onze winkel.
Hadden jullie meteen al speciale boeken?
We begonnen met de bekende boeken en we streefden naar alle boeken, we kochten ook de minder bekende boeken want dat maakt zo'n winkel juist bijzonder, klanten komen dan hier voor dat speciale boek.
Wat is het grote verschil tussen een gewone boekwinkel met een kinderafdeling en een kinderboekwinkel?
Bij een gewone boekwinkel wordt er naar mijn mening minder aandacht aan de kinderen zelf geschonken, dat vind ik nou zo leuk van dit werk; ik lees kinderen vaak stukjes uit een boek voor of laat kleinere klantjes een mooi prentenboek zien. Er zou eigenlijk een specialist in kinderboeken moeten zijn, er zijn overigens ook wel veel goede kinderafdelingen en dat is natuurlijk heel leuk!
Is er verschil tussen de boeken die jongens lezen en die meisjes lezen?
Nee, eigenlijk niet, ze lezen allebei graag spannende boeken, dat blijkt wel uit de bekroonde boeken van de afgelopen kinderboekenweek, in alle categorieën waren het spannende boeken die bekroond werden. Wel valt het op dat meer meisjes jongensboeken lezen dan dat jongens meisjesboeken lezen.
Als er nou een schrijver of schrijfster sterft, worden er dan ook meer boeken van diegene verkocht?
Soms, bijvoorbeeld toen Roald Dahl stierf was er veel vraag naar zijn boeken en de telefoon stond roodgloeiend doordat veel journalisten dingen over zijn boeken wilden weten. Raar eigenlijk dat je eerst dood moet gaan om nieuwsgierigheid bij mensen te wekken.
Organiseren jullie ook speciale kindermiddagen?
Ja, er zijn al een aantal keren bekende schrijvers geweest die hun boeken kwamen signeren en eruit kwamen voorlezen zoals Paul Biegel en zelfs Roald Dahl heeft ooit eens uit een kopje van ons gedronken, waar we nog trots op zijn!
Soms was het heel erg druk, maar andere keren was er haast niemand, want er is hier in Amsterdam op woensdagmiddag zoveel te doen.
Wat vindt u zelf het mooiste boek?
Oei, deze vraag hebben al zoveel mensen aan mij gesteld en het is zo moeilijk om te zeggen als je al zoveel mooie boeken hebt gelezen (op onze vraag, hoeveel boeken ze dan al had gelezen sloegen we steil achterover: een hele doos per week en dat al vijftien jaar lang, want als goede boekenverkoopster moet je weten wat je te koop hebt en van elk boek geniet ze nog steeds evenveel als in het begin).
Voor tieners vind ik Alan en Naomi van Levoy heel ontroerend en voor wat jongere kinderen vind ik Ronja de roversdochter van Astrid Lindgren heel mooi, over vriendschap voor het leven... Heerlijk!
Komen er ook vaak grote mensen hier die kinderboeken voor zichzelf komen kopen?
Ja, bijvoorbeeld leraren of mensen die een speciaal boek willen hebben voor hun verzameling of gewoon omdat een kinderboek makkelijk te lezen is... een heerlijk ontspannend verhaal zonder diepere achtergrond.
Kopen kinderen vaak boeken die ze al kennen?
Ja, kinderen kopen vaak boeken die ze al kennen of waarvan ze de schrijver al kennen. Het komt ook vaak voor dat een boek helemaal kapot is gelezen en kinderen komen dan weer hetzelfde boek kopen.
Maar het liefst probeer ik de kinderen een ander boek te laten kopen dat ze niet kennen om ze zo meer boeken te laten leren kennen. Maar kinderen beslissen zelf.
Komen er veel mensen van buiten Amsterdam?
Jazeker, iets minder dan de helft, dat komt omdat er maar tien kinderboekwinkels in Nederland zijn.
Hebben jullie een goede band met de andere kinderboekwinkels?
Ja, want we hebben dezelfde ervaringen, maar vaak zijn we het niet eens over hoe we een bepaald boek vinden.
We kopen gezamenlijk boeken in en natuurlijk is er in ons hart de liefde voor het kinderboek en dat schept zeker een band.
Jullie hebben ook kinderen, hè, voor hen is het zeker wel een paradijs?
Iedereen denkt dat, maar mijn kinderen zouden soms wel willen dat de winkel niet bestond en dat ik meer tijd voor ze had en ze meer voorlas, want dat vinden ze wel heel leuk. Ze weten wel meer van kinderboeken dan hun leeftijdsgenootjes.
Wat maakt voor u het hebben van een kinderboekwinkel nou zo speciaal?
Er gebeuren leuke dingen hier met de kinderen, bijvoorbeeld een keer per jaar plast er wel een kindje in zijn broek of krijg ik een dikke zoen, omdat een kindje denkt dat hij een boek van mij krijgt!
Ook heb ik in die vijftien jaar dat we nu bestaan al heel veel kinderen groot zien worden, je kan wel zeggen dat ik ze uit de winkel heb zien groeien. (zucht) Het is gewoon een zalige baan!

Er viel een stilte en toen we op onze horloges keken bleek het twee uur later te zijn. Onze thee was koud geworden en toen we elkaar aankeken moesten we lachen en namen we uit beleefdheid een slok van onze koude thee. We zagen ons al zitten, wij in onze eigen kinderboekenwinkel... misschien ook iets voor jou!?

Voldaan liepen we de kinderboekenwinkel aan de Rozengracht uit.
Een gouden tip voor alle kinderen: Wil je eens uitgebreid over jouw lievelingsboek praten of wil je voorgelezen worden of je bent gewoon op zoek naar een leuk, lief, grappig boek speciaal voor jou, ga dan eens langs in één van de tien kinderboekwinkels.

Ceciel en Daniëlle

BRIEVEN

Haie lui van Lemniscaat. Ik ben een actieve milieuactiviste en mijn vraag is: waarom drukken jullie de Lemniscaatkrant niet op kringlooppapier? Bovendien zouden jullie de lezers kunnen oproepen om met chloor gebleekt papier te boycotten en kringlooppapier te gebruiken.
Saskia Wiwel, Enschede

Naschrift redactie,
We moeten eerlijk zeggen dat we nog nooit serieus gedacht hebben over het drukken van de Lemniscaatkrant op kringlooppapier. We zullen eens uitzoeken of dat mogelijk is, en of men ook minder grauwe soorten heeft dan het soort dat je meestal tegenkomt, want daarop komen kleuren niet erg goed uit. Overigens hebben wij kort geleden besloten om al onze boeken op papier te gaan drukken dat milieuvriendelijk is gebleekt. Het blijkt bovendien dat dat papier ook veel langer houdbaar is. Dus een dubbele reden om daarop over te schakelen!

Beste Lemniscaat,
Och ja, je kent het wel. Je loopt door de bieb en je hebt alle boeken van Lemniscaat schrijvers gelezen, je hebt Roald Dahl 'op' gelezen, dus ga je zoeken naar een onbekend schrijver. Zo vond ik **Spionnen in het rijk van Attila** van Sjoerd Leiker. Ik vond het een erg mooi boek. Kunnen jullie niet eens wat meer aandacht besteden aan dit soort onbekende auteurs?
Corne van de Haven, Hazerswoude

Naschrift redactie,
We hebben het eens nagezocht, maar het boek dat je noemde is niet meer leverbaar. Is het lang geleden verschenen? We proberen wel aandacht te besteden aan niet zo bekende schrijvers, maar we moeten bekennen dat dat er vaak bij inschiet.

Lieve Lemniscaatredactieleden,
Ik wilde even reageren op het stukje dat in PODIUM VOOR EIGEN WERK stond. Dat zou van Crenne Boeve zijn, maar dat heeft ze niet zelf geschreven want een vriendin van mij heeft er ooit mee in een blad gestaan. Ik heb het zelf toen overgeschreven! Het gaat om het gedicht:
Ik kijk naar je
maar je ziet het niet... etc.
Ik vind het achterbaks en vraag me af of ze de andere gedichten ook niet zelf heeft geschreven.
Liefs, Hilde

Naschrift redactie,
.....(?!)

Hoi Lemniscaters!
Ik ben sinds een paar maanden lid van jullie krant, maar ik weet niet hoe alles werkt. Heel veel kinderen schrijven dat hun krant te laat komt, maar wanneer komt hij dan? Ik vind het jammer dat jullie geen persoonlijk briefje schrijven. Dan is alles veel duidelijker (ik bedoel dus in het krantje). Zo van 'Beste lezers...'
Charlotte Simons, Goirle

Naschrift redactie,
Beste Charlotte: Wat je bedoelt met dat persoonlijke briefje in de krant begrijpen wij niet helemaal. Wat de verschijningsdata van de krant betreft: wij mikken op eind maart, eind juni, eind september en eind december. Hoe het komt dat sommige kinderen hem vaak te laat krijgen is ons niet helemaal duidelijk. De kranten voor Nederland en Vlaanderen worden vrijwel gelijktijdig verzonden.

BRIEVEN

INTERVIEW MET KATRIEN SEYNAEVE

Op dertien maart was Katrien Seynaeve in Leuven en konden we haar interviewen, vooral in verband met haar laatste boek, waarvan de problematiek heel actueel is. We bestormden haar met de volgende vragen.

Hoe komt het dat je bent begonnen met schrijven?
Enkele Vlaamse schrijvers wisten dat ik veel over Israël wist en spoorden me aan daarover een verhaal te schrijven.

Schreef je als kind ook al graag opstellen?
Neen, omdat ik er niet van houd over iets te moeten schrijven dat mij door anderen opgelegd wordt.

Welke auteurs vind je zelf goed?
Geen antwoord.

Ben je van plan nog meer boeken te schrijven?
Ik ben in ieder geval documentatie aan het verzamelen over het onderwerp van mijn volgende boek over Zuid-Afrika. Ik ben daar reeds geweest en ga er weer naar toe om met mensen te praten en in bibliotheken van alles op te zoeken.
Wanneer je over een land of een stad schrijft, moet alles kloppen: straten, pleinen, gebouwen, interieurs... Je moet dus ter plaatse gaan en je goed documenteren, notities maken, dagbladen lezen en artikelen bewaren. Wanneer je over gebeurtenissen schrijft, moeten alle data kloppen.

Zou je voor volwassenen willen schrijven?
Misschien, dat heb ik nog nooit geprobeerd. Ik weet het niet.

'Een wolk als afscheid' gaat eigenlijk wel over een heel ander onderwerp dan 'Een muur van kristal' en 'Vrede nu'. Schrijf je liever over de actualiteit?
De actualiteit boeit me. Ik kan niets verzinnen, daarom is de actualiteit zo'n dankbaar onderwerp voor mij. Ook wat in 'Een wolk...' beschreven wordt, is niet verzonnen. Ik heb heel veel gepraat met een patiënte die lijdt aan dezelfde ziekte waaraan Fran uit mijn boek is gestorven. De reacties van de familie en de vrienden zijn eveneens realistisch. Het enige wat ik toevoeg aan de werkelijkheid is het kader van het verhaal, zodat er meer lijn in komt.

Is het moeilijk een gepaste titel te vinden?
Het is in ieder geval niet gemakkelijk. Alleen 'Een wolk als afscheid' was er als titel al voor het boek geschreven werd.

Zijn er fragmenten in het verhaal 'Vrede nu' die je zelf ook hebt meegemaakt?
Je zou kunnen zeggen dat ik ongeveer 90% van het verhaal zelf heb beleefd. Het grote verschil tussen Anne en mij is eigenlijk de leeftijd en dat ik verschillende ervaringen over al mijn reizen naar Jeruzalem verspreid heb opgedaan, terwijl er in het boek maar één reis wordt beschreven.

Is je voorkeur voor Israël toevallig gekomen of was daar een aanleiding voor?
Dit was toevallig. In de redactie van het jeugdmagazine waaraan ik meewerk, stelde een andere jeugdauteur, Gaston van Camp voor om samen met vrienden naar Israël te gaan. Ik wist niet veel over Israël. Na drie jaar ben ik teruggegaan. Ik heb erover gelezen en heb de problematiek leren kennen. Daarna had ik een bevlieging om Hebreeuws te leren en ben ik dus naar de universiteit in Gent gegaan om lessen te volgen bij een Joodse professor. Het was heel boeiend en later ben ik dan ook in Jeruzalem gaan studeren.

Welk standpunt neem je in ten opzichte van de conflicten tussen de Joden en de Palestijnen?
Dat is moeilijk. Ik heb eigenlijk contact met Joden en Palestijnen. Voor beide groepen heb ik sympathie, want ik begrijp ze allebei vanuit hun standpunt.

Is het ook toevallig dat je schrijft over landen met problemen zoals Israël en Zuid-Afrika?
Ik vind de samenleving met mensen heel interessant. Het is zeer gemakkelijk om voor een groep te kiezen als je er niet echt mee geconfronteerd wordt. Ik probeer de twee kanten aan bod te laten komen.

Je bent dus een reiziger die zich interesseert voor de mensen en hoe ze daar de situatie beleven?
Ja, ik observeer graag mensen en praat er dan ook mee. Zo krijg je een beter beeld van de problematiek van het land.

Hoe ontstaan je boeken?
Ter plaatste maak ik dingen mee. Dan lees ik over het land en praat met mensen. Dit vormt al de grote lijn van het verhaal, maar er kan dan nog van alles ingevuld worden. Daarna begin ik te schrijven.

Heb je nog andere hobby's dan reizen?
Mijn hobby is eigenlijk lezen. Ik zou alles kunnen missen behalve lezen. Op de tweede plaats is het reizen en natuurlijk lees ik dan ook veel onderweg.

Welke raad zou je geven aan een toerist die alleen in Jeruzalem verblijft?
Ik zou aanraden zeker in de oude stad te logeren. Hier bevinden zich de drie heilige plaatsen die belangrijk zijn. Deze drie zijn de moskee, de muur en de grafkerk. In de oude stad word je ook geconfronteerd met de verschillende godsdiensten.

We zijn benieuwd naar het volgende boek van Katrien Seynaeve. Het gaat over de problematiek in Zuid-Afrika.

Karlijn en Linde

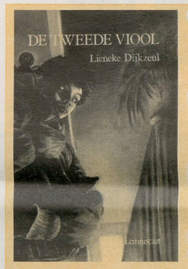

Tip van de sluier

Lieneke Dijkzeul heeft haar tweede boek klaar. Gestimuleerd door de positieve reactie op haar eerste boek **Hou je taai!** is ze snel weer aan de slag gegaan. **De tweede viool** heet het boek en het gaat over David, een jongen van 15 jaar die probeert een CD'tje te stelen om die een jongen uit zijn klas voor z'n verjaardag te geven. Hoe dat afloopt moet je zelf maar lezen, maar door dit akkefietje komt hij in contact met Bella, een alleenstaande vrouw die vroeger violiste is geweest. Via haar komt David in contact met de klassieke muziek en raakt hij verwikkeld in een vreemde, sinistere affaire. Meer willen we er nu niet over krijt. Als je het boek wilt lezen: het verschijnt eind augustus/begin september.

Veel-moedige-daden: Ik heb het hart van een beer

FRAGMENT

Tachtig winters geleden werd ik geboren op een plek die wij de Rotswand-zonderdoorgang noemen, niet ver van waar nu de nederzetting Billings ligt, aan de rivier de Yellowstone. Mijn moeder heette Ottervrouw, mijn vader heette Medicijnvogel. De naam van een van mijn grootmoeders ben ik vergeten, maar ik herinner mij wel de naam van haar man, mijn grootvader: Coyote-komt-tevoorschijn. Mijn andere grootmoeder heette Het-had-kunnen-gebeuren. Zij trouwde met een man uit de Shoshone-stam en ze was de moeder van mijn moeder.
Mijn volk noemt zichzelf de Absarokeestam; de gebarentaal geeft dat weer met de wiekslag van een vogel. Maar Absarokee betekent niet 'kraai' ('crow') zoals de blanken denken die ons die naam hebben gegeven. In onze taal is het 'kinderen van de raaf', omdat de raaf de beschermgeest van ons volk is.
Wij Absarokees trokken dikwijls naar een nieuwe woonplaats, en dat was voor mij en de andere jongens altijd een groots moment. Zodra de omroeper door het tentendorp reed en de mensen opriep zich gereed te maken om verder te trekken, rende ik naar mijn vrienden, en als de paarden het kamp in gedreven waren, gingen wij meteen ons rijpaard vangen. De tenten werden afgebroken, de paarden werden bepakt, de travois beladen, en daar gingen we, naar een nieuwe plek, die wij jongens nog nooit hadden gezien. De lange rij lastpaarden en travois reikte verder dan onze ogen konden zien; de honden en de loslopende kudden paarden draafden over de heuvelachtige prairie of klommen een bergpad op - een onbekend, geheimzinnig doel tegemoet.
Onze harten zongen van vreugde. Toch was ons geluk niet volmaakt, want wij moesten bij de vrouwen en de lastpaarden blijven. Jonge mannen op snelvoetige paarden, waarvan de hoeven de grond nauwelijks raakten, stoven ons voorbij, lieten zich trots bekijken door de jonge vrouwen en galoppeerden er dan zo snel vandoor dat we ze al gauw uit het oog verloren. Als onze moeders dan met elkaar praatten, zorgden ze dat wij hun woorden konden horen. 'Die jonge man op dat witte paard daar is Kleine-wolf, de zoon van Medicijnvrouw,' zei een van hen bijvoorbeeld vol bewondering. 'Hij is zo flink en dapper.'
'Ja! En hij heeft zijn sporen in de krijg al verdiend en kan gaan trouwen wanneer hij wil,' pochte een ander.
'En toch heeft hij pas twintig winters gezien!' riep een derde. 'A-hmm!' Ten teken van verbazing legde ze haar hand op haar mond.
Alle volwassenen - mannen en vrouwen - spraken heel vaak op die manier, en wij jongens luisterden altijd ademloos toe. Onderweg en in het tentenkamp, overal hoorden we de lof van moed en behendigheid zingen. Onze moeders vertelden ons de daden van de zonen van andere moeders, en de krijgers vertelden verhalen over de dapperheid en de moed van andere krijgers, totdat wij jongens er stuk voor stuk graag ons leven voor hadden gegeven als onze naam met lof genoemd zou worden in de vergadering van de opperhoofden, of zelfs alleen maar door de vrouwen in de tenten. Waren we ook maar vast mannen! We verlangden er vurig naar, uit te blinken in de krijg. In al onze spelletjes trainden wij ons lichaam en onze geest om eens goede krijgers te worden. Net als onze vaders hadden ook wij aanvoerders gekozen, en naar het voorbeeld van de volwassenen waren dat altijd jongens die bijzondere talenten hadden.
De mensen van mijn volk waren wijs. Ze verwaarloosden hun kinderen niet. Onze leermeersters - grootvaders, vaders, ooms - waren behoedzaam en geduldig. Ze lieten nooit na een goede prestatie te prijzen, maar daarbij zouden ze nooit iets zeggen dat een andere jongen, die niet zo snel leerde, kon ontmoedigen.
Als er een jongen faalde en een opdracht niet wist uit te voeren, zetten ze zich extra voor hem in, totdat hij echt uitkwam wat er in hem zat.
Een van onze eerste opdrachten was dat we moesten leren hard te lopen. Wat herinner ik mij mijn eerste les nog goed! En wat was ik trots dat mijn grootvader zich met mij bemoeide!
Het was op een zomerdag, de wereld was groen en mooi. Ik was met een paar andere jongens aan het spelen toen mijn grootvader langs kwam, bleef staan en naar ons keek.
'Trek je hemd en je leggings uit,' zei hij tegen mij.
In een oogwenk had ik mij uitgekleed en stond ik voor hem, naakt op mijn mocassins na.
'Vang die gele vlinder daar,' beval hij. 'Vlug!'
En daar vloog ik al achter de vlinder aan. Ongelooflijk hoe snel die beestjes zijn en hoe behendig! Het struikgewas in en er weer uit, van de ene boom naar de andere, over beken, over velden danste de vlinder. Nu eens vlak over de grond, dan weer hoog boven mijn hoofd lokte hij mij ver weg, tot ik hèm eindelijk te pakken kreeg en in mijn hand hield. Buiten adem, wat ik trouwens zo goed mogelijk probeerde te verbergen, bracht ik hem bij mijn grootvader.
Mijn grootvader fluisterde mij toe, alsof hij mij een geheim meedeelde: 'Wrijf de vleugels fijn over je hart, mijn zoon, en vraag de vlinders je hun gratie en behendigheid te schenken.'
'O vlinders, schenk mij jullie gratie en behendigheid!' herhaalde ik en ik wreef de gele vleugels fijn over mijn luid kloppende hart. Als dat mij gratie en snelheid gaf, dan zou ik nog heel wat vlinders vangen! In plaats van het geheim voor mezelf te houden, vertelde ik het al mijn vrienden, zoals mijn grootvader maar al te goed had geweten. Ontelbaar veel vlinders vingen wij om hun vleugels over ons hart fijn te wrijven! We renden achter de vlinders aan, omdat we daardoor hardlopers met uithoudingsvermogen werden voor de krijg en de jacht. We werkten hard aan onszelf, en elke keer weer vroegen we de vlinders ons hun kracht te geven. Ik was niet de snelste van mijn vrienden, maar slechts enkelen konden zulke lange afstanden lopen als ik.

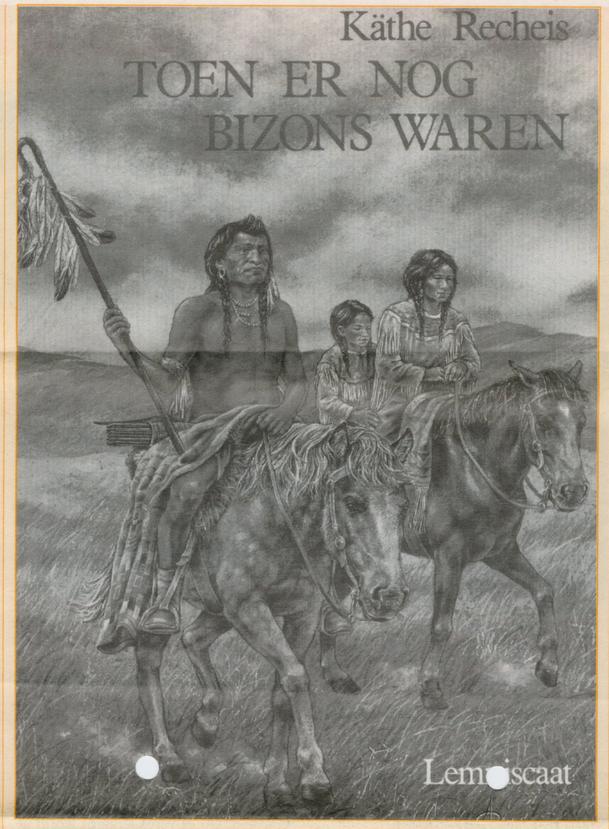

Mooi-schild:
De beschermgeest van mijn moeder

Ik was toen acht jaar. Onze mensen trokken weer eens door de prairie. Mijn moeder en ik waren achtergebleven bij de lange stoet, omdat we een plek hadden ontdekt waar veel wilde peen groeide, die we wilden uitgraven.
Toen we er ten slotte genoeg hadden verzameld en weer op pad gingen, merkten we dat we moederziel alleen waren in de grote prairie. Als we de anderen wilden inhalen, moesten we opschieten. Dat was niet gemakkelijk. Mijn moeder reed op een merrie die een veulen had. Af en toe was dat veulen, speels zoals alle jonge dieren, zo ver achter dat de merrie zich bezorgd naar hem omdraaide en luid hinnikte. Het angstige gehinnik van de merrie maakte mijn moeder onrustig, want we waren alleen en zonder de bescherming van onze krijgers. Op het laatst verloren we het lastige veulen helemaal uit het oog en moesten we omkeren om het te gaan zoeken.
Toen we het veulen eindelijk hadden gevonden, wilde het bij de merrie drinken, maar dat stond mijn moeder niet toe. We hadden al veel te veel tijd verloren. Ik heb er sindsdien vaak over nagedacht wat er was gebeurd als we het kleine veulen hadden toegestaan, zich vol te drinken. Misschien zouden de Sioux ons te pakken hebben gekregen, maar misschien waren ons ook een heleboel moeilijkheden bespaard gebleven.
We reden nu zo snel mogelijk, voorop mijn moeder, ik achteraan, en het veulen tussen ons in. We waren nog niet ver gekomen toen we plotseling een grote bende Sioux op ons af zagen komen. Mijn hart stond bijna stil. Mijn moeder reed een diep dal tussen de rotsen in. Ik bleef vlak naast haar. Aan het veulen dachten we niet meer. 'Misschien hebben ze ons niet ontdekt,' zei mijn moeder en joeg de merrie voort, die als de wind rende.
Maar ze hadden ons vast wel ontdekt! Honderd krijgers met tweehonderd ogen zagen beslist evenveel als wij, twee vrouwen met maar vier ogen.
We reden nu de helling op. Onze paarden konden niet meer zo snel lopen en gingen steeds langzamer. Toen we eindelijk boven waren aangekomen, stond mijn moeder stil en steeg af. De merrie hijgde zo dat haar flanken op en neer gingen als bij een uitgeputte wolf. Een jeneverbes bood ons bescherming. Mijn moeder spiedde door de takken en riep me bij zich. Ik steeg af en liep naar haar toe.
'Kijk,' zei ze.
De Sioux hadden de plek ontdekt waar wij het brede spoor van de travois en de lastpaarden hadden verlaten. Vier krijgers gingen te voet ons spoor na. Ik wist wat dat betekende. Een leger bereden Sioux zou de achtervolging inzetten en ons weldra hebben ingehaald. Mijn moeder sloeg haar arm om mij heen. 'Dochter,' zei ze zacht en teder, 'wij hebben niet altijd samen geleefd, maar voordat de zon de rand van de wereld raakt zullen we misschien samen sterven.'
Eerst trok ze mijn zadelriem strakker aan en daarna de hare. Toen ze dat had gedaan, haalde ze een mooie wolfspels uit de bundel die achter haar zadel was bevestigd. Ze zwaaide met de pels over de grond alsof ze de afdrukken van de paardehoeven wilde uitvegen. 'Dat zal hen op een dwaalspoor brengen als ze hier komen,' legde ze mij uit. Toch was ik bang.
'Kom,' zei ze. We reden verder en stevenden op een beek af die over de stenen klaterde. 'Ik heb gedaan wat je mij hebt opgedragen! Ik heb gedaan wat je mij hebt opgedragen!'
Plotseling merkten wij aan het gedrag van onze paarden dat er vóór ons iets was waar ze bang voor waren. De merrie bleef zo plotseling staan dat ik mijn paard niet op tijd kon inhouden en bijna tegen haar opbotste. Mijn moeder hield de wolfspels hoog boven haar hoofd en zong: 'Ik doe wat je mij hebt opgedragen.'
Er trok een zwarte wolk over onze hoofden. De donder knalde voortdurend, ik had het gevoel dat er duizenden geweren tegelijk naast mijn oren werden afgevuurd. Een hevige windstoot joeg de zwarte wolk verder, tot hij boven de Sioux bleef hangen en hen omhulde. Het geknal van de donder deed mijn trommelvliezen bijna barsten.
'Ho!' riep mijn moeder. Haar stem overstemde het geraas van de storm. We zetten de paarden aan, reden weg van de wind en de zwarte wolk. Toen het stil was geworden om ons heen, hoorde ik mijn moeder nog steeds het lied van haar beschermgeest zingen.
De wolfspels had ons gered van de Sioux. Hij heeft een grote medicijnkracht. Ik bezit hem nog steeds.
De Sioux overvielen die keer ons tentendorp niet, maar onze krijgers vielen hen aan. De volgende ochtend zag ik veel vreemde paarden in onze kudden, en in het kamp zag ik veel verse scalpen. Geen van onze krijgers was gedood, en maar één kwam er gewond terug. Wij hadden een grote overwinning behaald. De mannen dansten met zwartgeverfde gezichten ten teken dat wij onze vijanden de baas waren geweest.
Maar het duurde niet lang tot de Sioux zich weer hadden gewroken. Zo ging het altijd! Wie er ook als overwinnaar uit de strijd kwam, wijzelf of onze vijanden, meteen bij de volgende gelegenheid was de verliezer weer overwinnaar. Zo kwam er nooit een eind aan het vechten en aan het rouwen om de doden.
Wij vrouwen hielden niet van de oorlog, maar wat konden we ertegen doen! Onze mannen vochten zo graag! Zodra er een gelegenheid was, trokken de jonge krijgers ten strijde of gingen paarden stelen, want zij mochten pas trouwen als ze een coup hadden volbracht of als ze vijftentwintig jaar waren. En welke jonge man wil er nu zo lang wachten!

KINDERKRANTEN IN VLAANDEREN

In Vlaanderen verschijnen momenteel twee informatieve tijdschriften, die op één of andere manier het nieuws op een makkelijk begrijpbare manier aan kinderen en jongeren willen brengen. Dit is op zichzelf al nieuws, want beide kranten zijn nog in hun eerste levensjaar.

De **K!-krant** is een Vlaams weekblad voor de jeugd van 12 tot 18 jaar. Ieder nummer telt 24 bladzijden. De voor- en achterpagina zijn in vierkleurendruk uitgevoerd, evenals de stripbladzijde en enkele advertenties binnenin. Verder zijn hier en daar steunkleuren gebruikt. Er is duidelijk aan de lay-out gewerkt en de meeste artikelen zijn vrij kort. De prijs per nummer bedraagt 40 frank. Een abonnement is veel voordeliger: 1.200 frank per jaar. De verspreiding van de losse nummers gebeurt via de video-verhuurcentra van Warner (ongeveer 450 videotheken) en staat borg voor 75% van de verkoop. De rest wordt geleverd aan scholen die voor een aantal leerlingen abonnementen nemen. Vanaf september 1991 komt het blad weer in kiosken en krantenwinkels. Dat was ook al zo aan het begin, maar de verkoop bleef teleurstellend laag. Dat komt, volgens de uitgever, omdat de eerste nummers 'te moeilijk' lagen. Er werd toen meer ingegaan op de politieke en culturele activiteit, maar daar bleek niet voldoende belangstelling voor te bestaan. Met een verkoop van meer dan 20.000 exemplaren per nummer heeft de uitgever nog 10 miljoen frank per jaar nodig uit publiciteitsinkomsten om rond te komen. De **K!-krant** suggereert begrippen als 'kampioen, kunst, kultuur', aldus de hoofdredacteur.

De **K!-krant** heeft een vaste redactie, maar rekent ook op bijdragen van jongeren die regelmatig een artikel inzenden. Een kwart van alle teksten wordt door scholieren geleverd, en de uitgever wil dit nog meer gaan stimuleren. Er komen weinig schriftelijke reacties op de **K!-krant** binnen. Regelmatig worden scholen en abonnees opgebeld met enkele vragen over de appreciatie van één of ander artikel. Deze enquêtes worden soms in de krant afgedrukt.

De inhoud van de **K!-krant** is zeer verscheiden, maar een aantal vaste rubrieken vinden we altijd terug: België, Europa, de wereld, auto, muziek, sport, radio en TV, dossier (deze rubriek wordt waarschijnlijk publicitair ondersteund), blikveld, strips en shopping.

De meeste onderwerpen liggen nogal voor de hand en beperken zich te veel tot popmuziek, show business en sport. Kortom: vedettisme. De rubriek 'Europa' is wel informatief met bijvoorbeeld een degelijke uitleg over de nivellering van de BTW-tarieven in de lidstaten vanaf januari 1993.

In een ander nummer wordt ingegaan op de intrekking van de subsidies voor voedingsmiddelen in het vroegere Oost-Duitsland en de gevolgen daarvan. In de rubriek 'De Wereld' troffen we een opsomming van ellendige en/of corrupte toestanden aan, zowat overal op onze aardbol. Nieuws? De rest teert duidelijk op vergetenswaardigheden en glittertoestanden.

De **K!-krant** heeft (nog) geen duidelijk gezicht. Er zit te weinig lijn in het redactionele werk. In sommige artikelen worden merknamen vermeld, en die merken maken bij wijze van wederdienst ook publiciteit. Of ging het net omgekeerd? Vreemd voor een jeugdkrant is toch wel een wedstrijd waarmee een personenwagen kan worden gewonnen!

De **K!-krant** moet zeker krediet krijgen, want ze bestaat nog maar sinds november 1990. Voorlopig biedt ze weinig alternatieven voor de typische jeugdbladen die vooral over muziek en ééndagsvedetten schrijven. De hoofdredacteur verzekerde ons dat vanaf de tweede jaargang terug naar meer diepgang gestreefd wordt.

Voor meer inlichtingen over de **K!-krant** kan je schrijven naar Pentagroep, IJzerlaan 23, 2060 Antwerpen, of je kan bellen op nummer 03/225.25.95.

De **Kits-krant** verscheen voor het eerst in september 1990. Het is een maandblad dat vooral via schoolabonnementen verkocht wordt. Losse nummers kosten 50 frank en liggen te koop in de dagbladhandels. Dat zijn er zo'n 1.500 per nummer, terwijl de totale oplage van 8.000 naar 13.000 evolueerde. Er wordt gedrukt op een zware, lichtglanzende kwaliteit papier. Ondanks de omvang van maar acht bladzijden, heb je het gevoel echt iets in handen te hebben. Op alle bladzijden wordt met steunkleuren gewerkt. Af en toe is er een bijlage (Kits Extra) van vier bladzijden. Die wordt gebruikt voor luchtiger of minder belangrijk nieuws (sport, spel en vrije tijd) maar ook hier blijft het niveau hoog. In de **Kits-krant** wordt publiciteit principieel geweigerd. Volgens de hoofdredacteur is de krant leefbaar, meer nog: vanaf september 1991 komt er een tweede krant. De **Kits-krant** richt zich tot de groep van 9 tot 13 jaar, maar zal een broertje (zusje?) krijgen dat **Klapkrant** zal heten en bedoeld is voor 8- tot 10-jarigen.

De redactie van **Kits-krant** bestaat uit leerkrachten. Op de vergaderingen wordt gekozen welke belangrijke nieuwsthema's in de volgende krant zullen behandeld worden. Er werd veel aandacht aan de Golfoorlog besteed, maar wanneer Clouseau naar het songfestival in Rome gaat, is dat ook een geschikt item.

Er schrijven geen kinderen in de **Kits-krant**. Wel worden sommige brieven met reacties ingekort gepubliceerd. Wanneer kinderen naar de krant schrijven, is dat meestal om te reageren op een artikel of om eigen werk op te sturen.

De **Kits-krant** is een echte krant. De actualiteit in binnen- en buitenland wordt op de voet gevolgd. Ze verduidelijken vaak een artikel of brengen er een luchtige noot in. Van landen of gebieden die in de actualiteit staan, worden duidelijke kaartjes afgedrukt, waarbij dan nog degelijke informatie hoort. Het nieuws wordt op een makkelijke manier aan kinderen verteld, maar niet geduid. De voornaamste klanten van **Kits**, de Vlaamse scholen dus, zijn tevreden over dit blad. De **Kits-krant** komt dan ook het meest tegemoet aan het ideaal van een heuse 'kinderkrant'.
De toekomst ziet er voor hoofdredacteur Geert De Kockere rooskleurig uit.

Voor informatie schrijf je naar Uitgeverij De Eenhoorn, Vlasstraat 17, 8710 Wielsbeke of je belt op nummer 056/60.54.60.

De Vlaamse redactie

KINDERKRANTEN

KINDERKRANTEN IN NEDERLAND

Je hebt een heleboel kranten voor kinderen die door volwassenen worden gemaakt, maar je hebt maar weinig kranten die door kinderen zelf in elkaar worden gezet. Behalve dan de talloze schoolkranten.
Een van die uitzonderingen is FLATER, de kinderkrant van het Oude Noorden. Het Oude Noorden is een buurt in Rotterdam. De redactie bestaat uit kinderen van de Flaterclub en kinderen van een van de scholen in het Oude Noorden. De eindredactie berust bij Wilco Post en Dennis Cruz. De redacteuren van Flater maken verslagen en artikelen over alles wat zich in Rotterdam en omgeving afspeelt. Zo waren zij bijvoorbeeld vorig jaar juni aanwezig bij de presentatie van **Het geheim van Rotterdam**. Daar namen zij een interview af met Thea Beckman.
De Flaterkrant heeft ongeveer hetzelfde formaat als de Lemniscaatkrant, is 8 pagina's groot en verschijnt iedere maand. Flater maakt een goede indruk, is informatief en leuk om te lezen. Een volwassen kinderkrant.
De eindredactie van Flater zocht onlangs contact met de Lemniscaatkrant om eens wat nader kennis te maken. Dat leek een leuk idee, want Flater werkt samen met TAKSI een kinderkrant uit Gent.
Door allerlei drukte rond repetities e.d. van onze redactie is het er nog niet van gekomen, maar 'wat in het vat zit verzuurt niet'.

STORM OP EEN TEKENBLAD

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet,
Een huis dat werd omvergeblazen,
Een regenwolk met groot verdriet,
Zodat het kannen water giet.

En daar zie ik het groene gras,
Dat nederig onder de druppels buigt
Temidden van een waterplas
het natte kiezelpad opzuigt.

Het huis dat op de vleugels van de wind
Z'n weg wel door de regen vindt,
Zal 't met deze troost moeten aanvaarden
Het werd getekend door een kind.

Katrien Degryse, Zillebeke

Poëzie

In het verleden hebben we wel aandacht besteed aan poëzie. Ben Reynders, de organisator van de jaarlijkse poëziewedstrijd in Soetendaelle, gaf op verzoek commentaar op ingezonden gedichten. Na een tijdje zijn we daarmee opgehouden omdat er geen gedichten meer voor hem werden ingestuurd. Ben Reynders schreef ons en herhaalde zijn aanbod. En dat spelen we graag aan jullie door. Als je wilt dat hij je gedichten van commentaar voorziet, stuur ze dan naar de redactie en schrijf dat er uitdrukkelijk bij. Wij sturen ze dan door.
Verder maken wij hier meteen melding van de Elfde Jeugdpoëziewedstrijd Soetendaelle. Wil je meedoen, stuur dan je gedichten naar Ben Reynders, Sint Huybrechtstraat 66, 1785 Merchtem, Belgie

EEN PODIUM VOOR EIGEN WERK

Music is magic (De magie van de muziek)

De drums klinken luid en ritmisch over de vlakte. 'De Grote' is in aantocht. Het dorp is in extase. De fluit springt in en neemt het ritme over. Het geluid is overweldigend. Dan komt de Sjamaan naar buiten. Zijn ogen glinsteren, hij lijkt te zweven. Hij weet - vandaag gebeurt het.
Hij begint te zingen. Zijn stem is helder en krachtig. Het hart explodeert bijna van de kracht van de muziek.
Een klein meisje gaat staan. Iedereen houdt zijn adem in. Dit is nog nooit gebeurt. 'Schande' hoor je iemand zeggen. Maar dan laat het kind met een nog nooit gehoorde helderheid de melodie van haar hart over de vlakte rollen. Alles is stil. Alleen een kleine, heldere stem is hoorbaar. Het zingt over verlangens en rust, tederheid en angst, angst voor het voortbestaan van het leven.
De Sjamaan zet in, de fluit volgt en neemt de passie over. Steeds vuriger wordt het lied dat de liefde voor het universum bezingt. De drum zet in en overkoepelt het geheel. Het is compleet.
En dan voelt iemand een druppel op zijn neus landen. 'Het begint te regenen', jubelt hij. Iedereen juicht en begint mee te zingen met het meisje. Het hele dorp danst om haar heen.
Na jaren van droogte en smeekbeden van de Sjamaan is het dan eindelijk gaan regenen. Het leven keert terug. Iedereen juicht en danst. Alles is goed. De goden hebben het kind gestuurd om met haar melodie de elementen te bezweren.
Laat nu voor altijd het kind in uw hart zingen zodat ook in u het echte leven wederkeert.
Saskia Wiwel, Enschede

Als je moeder loopt te zingen
over 'love is in the air'
over doodgewone dingen
en ze lonkt à ton père...
Nou dan kun je d'r rats van op aan
dat ze de kortste keren
hun kamer binnengaan.
Maar als je hen vraagt 'waarnaartoe'?
dan merk je tot je groot verdriet
dat ze de deur achter zich sluiten
want ouders zeggen zoiets niet...

Als je vader zit te staren
en hij lijkt zo jong, verliefd
hij aait je ma over d'r haren
en ze lacht: 'Schat, alsjeblieft...'
Nou dan kun je d'r rats van op aan
dat ze binnen de kortste keren
hun kamer binnengaan.
Dus als ze de deur achter zich sluiten
doe maar of je 't niet ziet
want hoe je ook zal aandringen
ouders zeggen zoiets niet...

Maar als jij na enkele jaren
thuiskomt met je vriend
en je moeder zucht bezwarend:
'Waaraan hebben we 't verdiend?'
Dan kun je d'r rats van op aan
dat ze heel verwonderd kijkt
als jullie jouw kamer binnengaan.
Je lieve ma stamelt: 'Waarnaartoe?'
Maar je pa, die fluit een lied
ach, die heeft allang begrepen
zoiets zeggen doe je niet...

Een schoolvriendin

PRENTENBOEKEN

KINDERACHTIG? HOEZO?

In de vorige krant stond het verhaal **Het wrak van de Zephyr** van Chris van Alsburg. Een bijzonder verhaal met aparte platen. Zeker geen peuterboek. En zo zijn er wel meer. Neem nou de boeken van Peter Spier, zoals **Wat zullen ze blij zijn**, over een stel kinderen die bij wijze van verrassing het huis van hun ouders gaan opverven. Dat levert niet alleen een onnavolgbaar verffestijn op, maar ook een huis zoals je het door geen enkel schildersbedrijf kunt laten opverven!
En dan heb je nog het boek **Alweer niks te doen** van twee broers die zich te pletter vervelen en dan in vredesnaam maar wat gaan maken... een vliegtuig bijvoorbeeld!

Ziehier het resultaat.

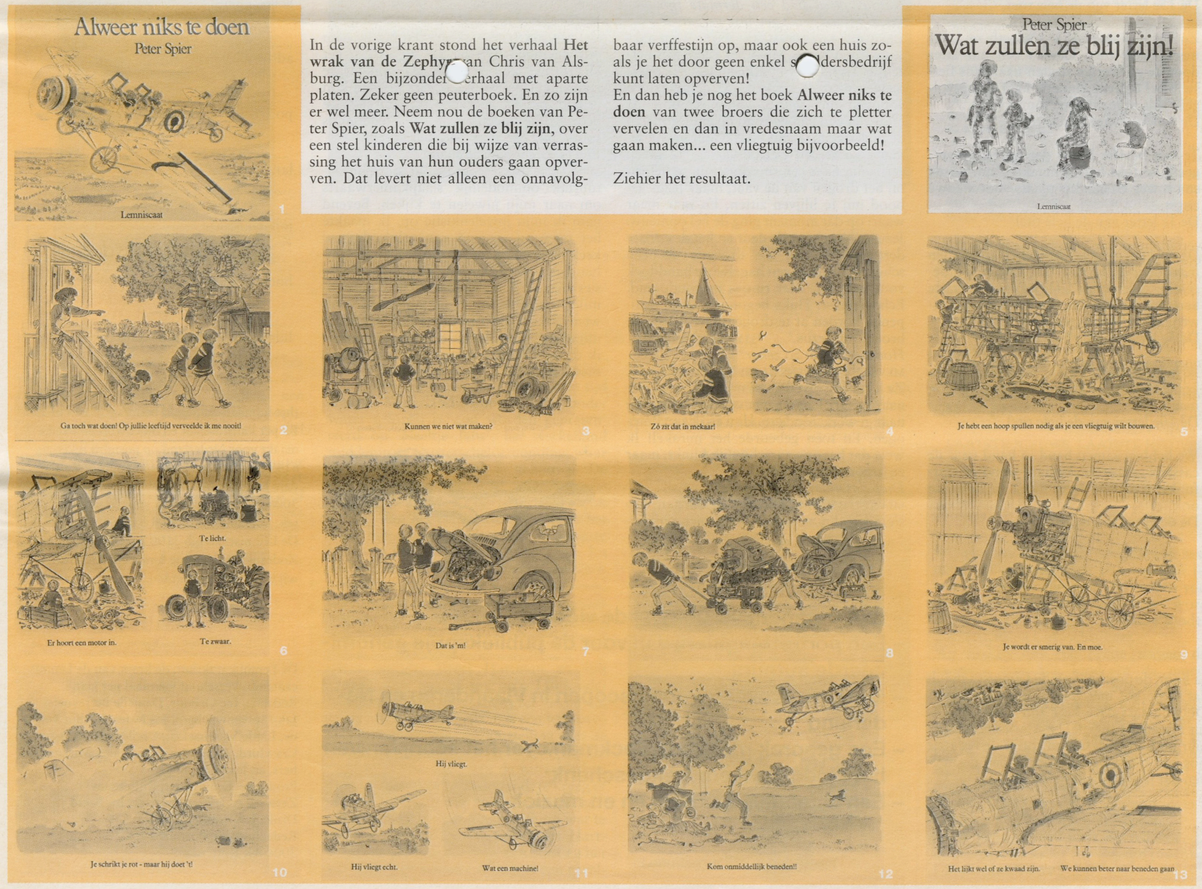

Prijsvraag

Dit is een prijsvraag voor échte Lemniscaatboekenverslinders. Het is de bedoeling dat je herkent uit welke boeken onderstaande fragmenten komen.
Als je goed kijkt welke letter van de titel je nodig hebt, komt er een zin tevoorschijn.
Om je alvast wat te helpen, vertellen we dat we Evert Hartman, Jan Terlouw, Thea Beckman, Ulf Stark, Michael Ende, Anke de Vries, Stéphanie en Gijs Wanders gebruikt hebben. Enkele schrijvers kunnen meerdere keren voorkomen.
Schrijf je antwoord op een briefkaart en stuur het vóór 1 augustus a.s. naar Lemniscaat en je dingt mee naar een boek naar keuze. (Dus vermeld ook even wat voor boek je wilt hebben!)

- Het was een onderneming die typisch was voor de GENGK: geen handicap houdt ons tegen, door een beetje samenwerking kunnen we overal komen.
  De 3e letter van de hele titel.
- Dolf luisterde scherp.
  Telkens herkende hij woorden - Het was Diets. Dat is zoiets als middeleeuws Nederlands schoot het door hem heen.
  De 4e letter van de hele titel.
- Robert liet zich uit bed glijden en pakte de stenen kom, die hij in de gang onder de kraan vulde.
  De 8e letter van de hele titel.
- Ze gingen meteen aan de slag, eerst werd de half ingestorte stenen kamer waarin Momo huisde eens opgeruimd en gerepareerd, zo goed en kwaad als het ging.
  De 7e letter van de hele titel.
- Ze worden landverraders genoemd en vermoord, geen rechter kwam er aan te pas. Papa Mimbo had geen rechter nodig.
  De 15e letter van de hele titel.
- Ze ligt in kamer 413. Liesbeth zei niets meer, maar toen Christa een uur later door de glibberige straten naar huis fietste bleef dat ene zinnetje haar achtervolgen: 'Als ze maar geen tumor heeft...'
  De 9e letter van de hele titel.
- Te laat besefte Floris dat hij een onvergeeflijke fout had gemaakt. Zijn woede smolt weg en maakte plaats voor nieuwe angst.
  De 1e letter van de hele titel.
- De weken gingen voorbij. Het werden maanden, de kortste dag kwam, 21 december. Kerstmis 1944. Een pikzwarte kerstmis. Oudejaarsavond. Zou het nieuwe jaar vrede brengen...?
  De 5e letter van de hele titel.
- Ik heet Simone, en die walgelijke naam komt niet op de kalender voor, gelukkig maar.
  De 10e letter van de hele titel.
- We hebben samen hand in hand naar de cassette geluisterd, keihard stond-ie. Garfunkel had zijn ogen dicht en luisterde ook.
  De 6e letter van de hele titel.

9 7 8 15 9 1 5 10 6

ZETDUIVELTJE

Ja hoor, de postbus van de Lemniscaatclub zat weer vol met 'zetduivelbriefkaarten'. De winnaars deze keer zijn Gittan Imans uit Herentals (België) en Marianne Langelaar uit Lelystad. Gittan zou je de redactie nog een titel van een boek willen doorgeven dat je graag wilt hebben?

ZETDUIVELTJE

Toch nog HUMOR?

Een clublid stuurde dit gedicht in van Louis Verbeeck:

Eens rook ik naar andijvie
en jij rook naar kaneel
nu jij naar peterselie
en ik rook veel te veel.

Een ander lid stuurde dit verhaal:

Jezus en zijn broers

Mevrouw Knapensmaak zat net de aardappeltjes te schillen toen ze een wonderschoon visioen kreeg. Dat heeft haar leven ingrijpend... maar laten we haar toch zélf aan het woord, verdorie!
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'Het was inderdaad wonderschoon. Ik zat dus net de aardappeltjes te schillen toen een hevig gedruis mij van mijn stoel deed springen. De deurbel! Ik sneed in mijn vinger van het schrikken. Gauw ging ik de deur openmaken en... Jezus stapte binnen. Ik herkende hem meteen! Hij kwam als geroepen, want ik had geen ontsmettingsmiddel in huis. Met wat speeksel verzorgde hij mijn verminkte vinger, en moet je nu eens zien: ziet hij er niet schitterend uit voor mijn leeftijd? Volledig genezen. En dat in amper drie weken.'
Wat kwam Jezus bij u doen?
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'De afwas. Er stond een deprimerend hoge stapel vuile borden, aangebakken pannen en bovenal een pot met zwartgeblakerde rijstresten. Ik had immers de vorige dag een telefoontje gekregen van een vriendin, nét nadat ik de rijst had opgezet. De rest kan je wel raden zeker?'
Natuurlijk: u had een dermate fijn gesprek dat u de rijst gewoon vergat.
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'Nee. We maakten withete ruzie. Maar het effect was hetzelfde. *Soit.* Lysympathieke Jezus liep dus meteen naar de keuken, liet de gootsteen vollopen met warm water, stroopte de mouwen van zijn gewaad op en begon aan de nederige taak. En hoe! Nooit heb ik iemand zo sereen zien afwassen. Ik greep eerbiedig naar een theedoek om te helpen bij het drogen van de vaat, maar Jezus gebood mij te blijven zitten. En raar maar waar: op dàt moment ging de bel opnieuw. Jezus schoot naar de deur en liet drie frisse dertigers binnen. Ze droegen elk een schort en hielden een hagelwitte handdoek voor zich uit. Met ruitjes in gouddraad. Echt damast. Fluks begonnen ze de druipende borden af te drogen. Het waren de broers van Jezus.'
Hoe weet u dat zo zeker?
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'O, dat zag je zo. Ze leken erg op elkaar. En Jezus knipoogde naar hen. Ik kan me niet voorstellen dat hij naar gewone zondaars als u en ik zou knipogen. En toen gebeurde het mirakel! Ik weet dat het onwaarschijnlijk klinkt, maar ze begonnen te zingen!'
Diep dat maar eens gauw uit!
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'Ze zongen vijfstemmig. En ze waren maar met zijn vieren! Op zijn minst een opmerkelijke prestatie, toch?
Toen de vaat gedaan was bood ik hen natuurlijk een kopje koffie aan. Jezus ging daar gretig op in, maar hij beval zijn broers onmiddellijk in het hele huis het stof af te nemen. Ze gingen prompt aan de slag. Toen we daar zo gezellig zaten, Jezus en ik, dacht ik: zullen mijn vriendinnen dit wel geloven? Moet ik geen bewijs vragen? Jezus scheen mijn gedachten te raden, want toen zijn broers klaar waren met hun werk stuurde hij hen de deur uit en sprak: 'Mevrouw Knapensmaak, ik zal u bewijzen dat u heden met de echte Heiland werd geconfronteerd.' 'Doe geen moeite, Sire,' antwoordde ik beleefd. Maar Jezus deed wel moeite en sprak als volgt: 'Ik zal de toekomst voorspellen. Als u straks naar uw juwelen gaat kijken zult u merken dat ze allemaal verdwenen zijn.' Daarop stond hij op en dankte mij vriendelijk voor de koffie. In een vlaag van heldhaftigheid raapte ik al mijn moed bijeen en vroeg of hij nog even mijn Nieuwe Testament kon signeren. Dat kon. *Voor mevrouw Knapensmaak, veel wijs! De Verlosser*, schreef hij op de titelbladzijde. En hij vertrok.'
Welke taal sprak hij?
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'Dat heb ik hem ook gevraagd. Hij zei dat hij zich in het Hebreeuws tot mij richtte. Maar omdat we zo'n intens geestelijk contact hadden kon ik hem perfect begrijpen. Ik had zelfs de bedrieglijke indruk dat hij Nederlands sprak, met een sterk Mechels accent.'
Een laatste vraag: en toen?
MEVROUW KNAPENSMAAK: 'Ik stormde natuurlijk onmiddellijk slaapkamerwaarts om naar mijn juwelen te kijken. Bevend nam ik mijn juwelenkistje op. Ik maakte het open en wenend van gelukzaligheid keek ik in de leegte. Al die prachtige armbanden, broches en halssnoeren, kostbare sieraden die soms al generaties in onze familie vertoeven, ze waren inderdaad verdwenen! In rook opgegaan! Blij viel ik op mijn knieën, dankbaar en ontroerd omdat ik deze mystieke ontmoeting had mogen meemaken.'

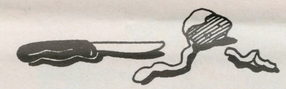

We hadden zo'n leuk idee!

In de vorige krant lieten we nog enthousiast weten dat we een leuke verrassing in petto hadden ter gelegenheid van onze vierde verjaardag. En dat hadden we ook. Het was n.l. een LEMNISCAATKWARTET, opgebouwd rond figuren uit Lemniscaatboeken. We hadden het allemaal bedacht en we vonden het zelf niet onaardig. Maar toen zei iemand dat kinderen van jullie leeftijd helemaal niet kwartetten. Dat dat allemaal veel te kinderachtig is. En toen we er beter over nadachten vonden we dat dat eigenlijk wel waar was. Dus, weg kwartet!
Maar niet getreurd. We hebben iets anders bedacht. Een echt zomercadeau:
EEN ARTHUR T-SHIRT!
Een wit met blauw T-shirt met daarop de afbeelding van onze onnavolgbare mascotte en wel terwijl hij iets doet wat hij nooit doet... lezen!
Voor f 12,50 of 245 BF krijg je hem thuisgestuurd. Je kunt ons een ingevulde betaalkaart of cheque opsturen, of het geld storten op de rekening van de Lemniscaatclub onder vermelding van ARTHUR T-SHIRT. Zet er wel bij of je small, medium of large wilt hebben, en vergeet je naam en adres niet te vermelden. Vul ook het nummer op de cheque in!

NIEUW LID

AANMELDINGSFORMULIER
LEMNISCAATCLUB
voornaam

achternaam

adres

postcode/woonplaats

land

jongen/meisje

boekhandel/plaats

lidmaatschapsgeld betaald op:

(het lidmaatschapsgeld bedraagt *f* 10,- of 195 BF per kalenderjaar en moet worden overgemaakt voor Nederland op postgiro rekening 614919 of rek. nr. 501546839 ABN Rotterdam t.n.v. De Lemniscaatclub, Postbus 4428, 3006 AK Rotterdam, en voor Vlaanderen op rek. nr. 320-0411311-04 BBL t.n.v. De Lemniscaatclub 2100 Antwerpen)
Zodra wij de betaling binnen hebben sturen wij je het hele pakket toe.

IN HET VOLGENDE NUMMER

- Een fragment uit De tweede viool
- Een portrettengalerij van voor de publieksprijs genomineerde auteurs
- Een artikel over jeugdbioscopen in Vlaanderen en Nederland
- Een gesprek met Thea Beckman over het schrijven van het kinderboekenweekgeschenk
- Een heleboel over boeken en muziek

COLOFON

De Lemniscaatkrant, de krant van de Lemniscaatclub. Verschijnt viermaal per jaar.
Redactie: Ine Orbons, Daniëlle Berrevoets, Jaap Spreeuwenberg, Jos Maes, Karlijn Verlinde, Linde Vissenaeken, Cecile Nijst, Rutger Crawfurd, Anne-Marie Radstake, Mirjam Elbers, en Jean Chr. Boele
Productie: Lemniscaat, Rotterdam
Zetwerk en lay-out: Mat-zet bv, Beesd
Druk: Ten Brink, Meppel
Redactieadres: Postbus 4428, 3006 AK Rotterdam

VREEMDE LANDEN VREEMDE VERHALEN

ςPEEMΔE ΛANΔEN ςPEEMΔE ςEPHAΛEN

De brahmaan en de tijger

Er was eens een brahmaan (priester) die op reis was van de ene plaats naar de andere. Onderweg viel zijn oog op een grote kooi. Mensen van de stad hadden er een tijger in opgesloten. De tijger zag de brahmaan voorbij lopen en riep: 'Mijn beste vriend! Heb medelijden met me. Ik heb zo'n verschrikkelijke dorst. Al dagen lang zit ik hier zonder water. Wil jij de deur niet even voor me openhouden, dan kan ik snel wat gaan drinken. Binnen een paar minuten ben ik terug in de kooi. Mocht je deze weldaad aan mij besteden, dan ben ik er zeker van dat je in de hemel komt.'
De brahmaan antwoordde prompt: 'Je vraagt mij om de deur van jouw kooi te openen? Ik pieker er niet over. Wanneer jij eenmaal uit die kooi bent, dan eet je me toch meteen op.' De tijger beloofde plechtig dat hij hem geen kwaad zou doen en vroeg nogmaals of hij de kooi niet wilde openmaken. De brahmaan kreeg met de tijger te doen en het eind van het liedje was, dat hij de deur toch opendeed.
De tijger, die eigenlijk meer honger dan dorst had, hield zich natuurlijk niet aan zijn woord. Hij viel de brahmaan aan en stond op het punt hem te verslinden. Vanuit deze benarde positie vatte de brahmaan toch nog moed en sprak: 'Dit is niet eerlijk. Laat ons ten minste zes rechters vragen, of jouw manier van optreden juist is of niet. Zijn zij van oordeel dat jij rechtvaardig handelt, dan kun je mij met een gerust hart opeten.' De tijger kon zich wel in dit voorstel vinden. Gezamenlijk gingen ze op pad om rechters te zoeken.
Ze kwamen voorbij een Banyanboom. De brahmaan liep er gauw naar toe en sprak: *'O Banyanboom! Wij zoeken gerechtigheid*, wilt u helpen een oplossing voor ons geschil te zoeken?' De Banyanboom verklaarde zich bereid om als rechter op te treden. De brahmaan legde uit wat er was gebeurd en vroeg of het juist was van de tijger dat hij hem op wilde eten.
Nadat de boom had aangehoord wat de brahmaan te vertellen had, sprak hij: 'Op hete dagen komen altijd mensen van mijn schaduw genieten. Voor hun vertrek snijden ze steevast twijgen en bladeren van mijn takken en die nemen ze mee naar huis om hun geiten mee te voeren. Mensen zijn ondankbaar en lafhartig. Tijgers mogen hen gerust verscheuren.'
De boom had nauwelijks uitspraak gedaan of de tijger stond klaar om de brahmaan op te eten. Maar de brahmaan herinnerde de tijger aan hun afspraak: 'Je had beloofd dat we het oordeel van zes rechters zouden zoeken. Laat ons daarom de uitspraak van de andere vijf afwachten.' Daar was de tijger het mee eens en ze gingen samen verder. Even later zagen ze een kameel. De brahmaan ging erop af en vroeg het dier om zijn mening. De kameel hoorde geduldig hun zaak aan en sprak: 'Ik heb mijn meester al ik weet niet hoeveel jaar gediend. Ik heb altijd zware lasten op mijn rug vervoerd. Nu ik oud en zwak ben, behandelt hij mij schandalig. Hij geeft me niet eens genoeg te eten. De mens is het niet waard om gevoelens voor te hebben. Pas wanneer hij van de aardbodem verdwenen is, kunnen dieren zich in vrede en vrijheid voortbewegen. Kortom, tijgers mogen mensen opeten.'
Als hij er niet aan herinnerd was dat zij zes rechters zouden raadplegen, dan had de tijger de brahmaan ter plekke opgegeten. Opnieuw ging het tweetal op pad. Ze kwamen een os tegen. De brahmaan legde het beest hun geschil voor en vroeg om zijn oordeel. De os sprak: 'Jarenlang heb ik mijn meester trouw gediend. Nu ik oud ben en voor hem geen nut meer heb, heeft hij mij zonder pardon in het woud achtergelaten. De mens is trouweloos. Ik ben van oordeel dat de tijger de brahmaan mag opeten.'
Hoewel zij al drie rechters geraadpleegd hadden, was de brahmaan nog vol goede moed. Hoog in de lucht zag hij een adelaar overvliegen. Hij riep de vogel, die naar beneden kwam cirkelen en op de tak van een boom ging zitten. De brahmaan deed zijn probleem uit de doeken en vroeg de adelaar om een oordeel te vellen. De adelaar sprak: 'Mededogen voor de mens is als parels voor de zwijnen. Ze hoeven ons maar te zien of ze pakken hun pijl en boog en proberen ons uit de lucht te schieten. Bovendien stelen ze onze eieren. De tijger heeft het volste recht om de brahmaan op te eten.'
Toen het vonnis voor de vierde maal in zijn voordeel geveld werd, begon de tijger uit vreugde in het rond te springen. Hij zei tegen de brahmaan: 'Geloof je nog steeds dat iemand ten gunste van jou zal oordelen? Ik rammel van de honger, laat me jou nu toch opeten.'
De brahmaan vatte moed en sprak: 'Volgens afspraak moeten we nog twee rechters raadplegen. Laten we zien wat zij te zeggen hebben.' Hij liep verder en de tijger sukkelde hongerig achter hem aan. Weldra kwamen ze bij een brede rivier. Op de oever lag een krokodil in het zonnetje te luieren. De brahmaan was ervan overtuigd dat hij ten minste van een reptiel een gunstig oordeel kon verwachten. Hij vertelde de krokodil hetzelfde verhaal en vroeg hem naar zijn mening. De krokodil antwoordde: 'Het moment dat we met ons hoofd boven water komen, staan mensen klaar om ons te doden. Laat de tijger de brahmaan gerust opeten.'

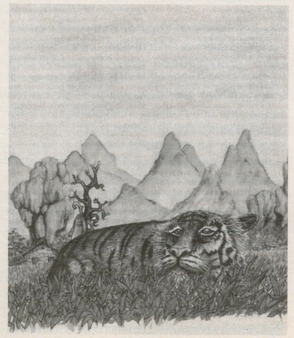

In een gelaten stemming hoorde de brahmaan deze beslissing aan. Hij wist dat zijn leven aan een zijden draadje hing. Met de moed der wanhoop verzocht hij de tijger om ook het oordeel van de zesde rechter af te wachten. Juist op dat moment liep een vos naar de kant van het water om zijn dorst te lessen. De brahmaan riep de vos, legde hem de zaak voor en vroeg om zijn oordeel. Daarop sprak de vos: 'Als rechter moet ik de kleinste details van het voorval kennen. Pas als ik alles met eigen ogen gezien heb, kan ik een uitspraak doen.'
De tijger en de brahmaan brachten de vos naar de plek waar de kooi stond. Meteen nadat ze daar waren aangekomen zei de vos tegen de brahmaan: 'Ga jij precies op die plek staan waar je stond, ten tijde van het voorval.'
De brahmaan ging bij de kooi staan. De vos vroeg nogmaals: 'Is dat de juiste plek?' en de brahmaan knikte van ja.
Daarna wendde de vos zich tot de tijger en vroeg: 'Waar stond jij op dat moment?'
De tijger antwoordde: 'Ik zat in de kooi.'
De vos vroeg: 'Zat je in de kooi of stond je? En welke kant keek je op?'
De tijger werd ongeduldig, hij liep de kooi in en ging in dezelfde houding als tevoren staan. 'Stond de deur open of was hij afgesloten?' vroeg de vos.

'De deur was vergrendeld,' antwoordde de brahmaan. Daarop vroeg de vos hem de deur te sluiten en op slot te doen. Nadat de brahmaan dat had gedaan, richtte de vos zich tot de tijger: 'Jij had dorst. Uit medelijden heeft deze man jou vrijgelaten en als dank wilde je hem opeten. Niemand zal meer de deur voor jou opendoen. Je bent gedoemd om de rest van je leven in deze kooi te slijten.'
Vervolgens sprak hij tot de brahmaan: 'Beste vriend, ga jij nu naar huis. Je hebt niets meer te vrezen, vaarwel.' En de vos ging ervandoor.
De vermoeide brahmaan vervolgde zijn weg. Maar de tijger zat gevangen in de kooi en stierf een paar dagen later van honger en dorst.

DE SCHRIJFZIGSTER

Ik ken een vrouw, die gaat ergens naartoe en ze schrijft er een boek over. Een land, een stad, een onooglijk dorp of één enkel huis waar ze een nachtje heeft geslapen en hop: daar slaat ze aan het schrijven! Ze praat met een wildvreemde, die haar terloops wijst op een bas-reliëf in de muur van de kerk waarvan niemand precies weet wat het voorstelt, maar waarover eeuwenlang gissingen werden gemaakt en waaraan een raadselachtige legende vastzit, en hop: daar gaat ze...

Zelf ben ik niet zo'n reiziger. De laatste jaren ben ik eens in Lapland geweest en een keer of zes in Engeland, drie keer met vakantie in Frankrijk, en dat was het dan. Van mij zal je daar geen boek over lezen, terwijl het voor die schrijfster een kast vol zou betekenen.

Wat ik het sterkst aan haar vindt, is dat ze volhoudt geen fantasie te hebben. Kom nou, ergens op een landelijk stationnetje uitstappen voor de lunch en een kort benenstrekkertje in de naamloze negorij die ieder willekeurig dorp toch is: hoeveel mensen doen dat niet, en toch kunnen ze daar met de beste wil van de wereld niets over schrijven.

De dame in kwestie geeft haar ogen natuurlijk goed de kost en ze zet haar oren heel ver open, dat zal wel schelen. Ze is niet met zichzelf bezig wanneer ze ergens vreemd is: haar zintuigen laten alles bij haar naar binnen stromen. Ze lijkt dus wel erg op een natte dweil die door de straten trekt. Ze neemt gewoon alles in zich op en thuis wringt ze zich boven het klavier van de PC lekker uit. Ze heeft uiteraard alle foldertjes uit het gemeentehuis meegenomen, kocht in de plaatselijke winkel het werkje van de dorpsgeschiedkundige over de streek, over één bepaalde straat of zelfs maar één enkel gebouw en dat leest ze dan onderweg of later thuis. Goed, dat doe ik ook wel eens, maar toch schrijf ik geen boek.

Soms hoop ik dat ze na mij in hetzelfde bed zal slapen bij de dikke Violet die een Bed and Breakfasthuis openhoudt in één van die vele slaperige Zuidengelse minidorpjes. Ze zal de spookverhalen uit Violets mond horen, over hoe haar overleden man ooit eens door de geesten van Noormannen werd aangevallen, over het gevecht van de plaatselijke reverend en zijn ontmoeting met de duivel bij klaarlichte dag aan de rand van het kerkhof... Ik ken Violets verhalen, maar ik hoop dat die schrijfster ze ook eens zal horen en er een boek over gaat schrijven. Het lijkt op luiheid van mijn kant, maar dat is het niet: ik lees zo ontzettend graag!

P.S.: Dit jaar zullen mijn koffers twee keer gepakt staan. Bestemming: Engeland. Reken er maar niet op daar van mij iets over te lezen!

Jos Maes

Tagore ..... WIE KENT ER TAGORE?

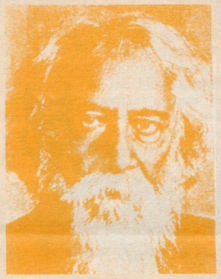

Rabindranath Tagore

Tagore is een Bengaalse schrijver/dichter/filosoof die leefde van 1861 tot 1941. Hij heeft prachtige verhalen geschreven. Hier is er een van:

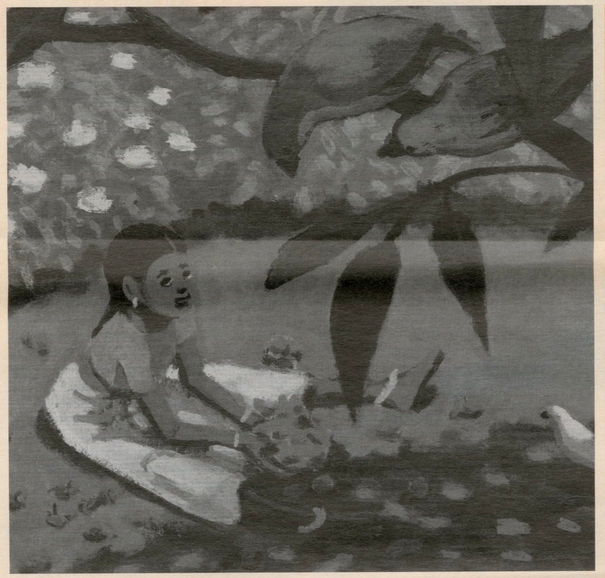

Het notitieboekje

Vanaf dat ze leerde schrijven zorgde Uma voor heel wat gedoe. Enorme, halfafgemaakte, wiebelige letters in houtskool verrezen op de muren van elke kamer.
'Het regent, de bladeren trillen.'
De roman **Het geheim van Haridas** lag verstopt onder het kussen van haar schoonzusje. Uma ontdekte het, en schreef dwars op elke bladzijde: 'Water is zwart, de bloem is rood.'
Op de kalender, dagelijks door de hele familie gebruikt, waren de astrologische tekens onleesbaar door grote lettertekens. In het notitieboekje waarin vader zijn boekhouding bijhield stond tussen de uitgaven en inkomsten dit geschreven: 'Hij die studeert rijdt in een vierspan.' Deze methode zich te oefenen in het schrijven ondervond weinig tegenstand tot zich op een dag iets ernstigs voordeed.
Uma's oudere broer Govindanlal, die er onnozel uitzag, schreef elke week voor de krant. In werkelijkheid maakte hij zich nooit schuldig aan diep nadenken, maar hij schreef en zijn meningen kwamen geheel overeen met de mening van de meeste Bengaalse lezers. Schitterende opstellen vol argumentatie verschenen wanneer iets hem niet beviel.
Op een rustige middag had Uma in het geheim haar broers pen gepakt en over een opstel geschreven: 'Gopal is een goede jongen, hij eet wat hij krijgt.'
Ik twijfel of Uma één van de trouwe lezers van Govindanlal bedoelde, maar de woede van haar broer kende geen grenzen. Eerst sloeg hij haar; daarna pakte hij haar afgekloven potlood, haar pen besmeurd met inkt en haar hele verzameling van niet nader te beschrijven schrijfmaterialen af die zij met veel moeite verzameld had. Het diepbeledigde kleine meisje begreep niets van de redenen waarom zij zo gestraft moest worden, en weggekropen in een hoekje van de kamer begon ze te huilen alsof haar hartje zou breken.
Na een poosje gaf Govindanlal, die toch een beetje spijt had, de geroofde spullen terug aan Uma. In een poging om haar gekwetste gevoelens te verzachten, gaf hij haar vervolgens een klein en mooi gebonden notitieboekje met gelinieerde bladzijden.
Uma was toen zeven. Zij bewaarde het notitieboekje dag en nacht onder haar kussen. Wanneer ze in haar kamer was hield ze het op schoot. Ze ging naar de meisjesschool in het dorp, en nam het notitieboekje mee. Sommigen keken met verbazing, anderen met hebzucht of afgunst.
Het eerste jaar schreef zij heel zorgvuldig in het notitieboekje: 'De vogels zijn met zingen begonnen, de nacht komt ten einde.' Luidop las en schreef ze terwijl ze midden in de slaapkamer zat en het notitieboekje dicht tegen zich aan hield. Heel veel proza en poëzie werd op deze wijze verzameld.
In het tweede jaar verschenen hier en daar eigen stukjes, kort en krachtig, zonder voorwoord, zonder conclusie. Zij had in het notitieboekje het sprookje van de tijger en de kraanvogel overgeschreven en daaronder een zinnetje dat je nergens in sprookjes en de Bengaalse literatuur terugvond: 'Ik hou veel van Joshi.'
Denk nu niet aan een liefdesverhaal. Joshi was geen elf- of twaalfjarig jongetje uit de buurt, maar een oude bediende met de roepnaam Jashoda. Een paar pagina's verder werd dit weer tegengesproken. Dit soort tegenstellingen waren er meer. Ergens stond: 'Ik wil nooit meer iets met Hari te maken hebben' (met Hari wordt geen jongen bedoeld, maar haar schoolvriendin Haridashi). Verderop las je dan weer dat niemand in de wereld haar zo dierbaar was als Hari.
Op een ochtend kon men de sanai horen spelen bij haar thuis. Uma was negen. Het was haar trouwdag. De bruidegom heette Pyarimohan, een collega-schrijver van opstellen als Govindanlal. En hoewel hij nog niet zo oud was en ook op school was geweest drongen moderne ideeën zelden zijn hoofd binnen. De mensen in de buurt juichten dit zeer toe. Govindanlal trachtte hem te overtreffen, maar slaagde daar slechts ten dele in.
Uma, gekleed in een Banarsi sari, haar kleine gezicht bedekt met een sluier, stond huilend op het punt naar haar schoonvaders huis te gaan. Haar moeder zei: 'Kind, luister goed naar je schoonmoeder en help met werken in huis, besteed niet te veel tijd met lezen en schrijven.' Govindanlal zei: 'Luister eens, ga niet overal op muren lopen krassen, zo'n huis is het niet daar. En maak nooit een aantekening op Pyarimohans artikelen.' Het hart van het kleine meisje zonk. Ze begreep dat waar ze heen ging niemand toegeeflijk zou zijn.
De hele ochtend klonk de sanai. Niemand in de menigte begreep wat er omging in het gekwelde hart van het meisje, bedekt door die sluier, de Banarsi-sari en die sieraden.
Joshi ging mee en zou blijven tot Uma gewend was aan de nieuwe omgeving. Na lang nadenken had de zorgzame Joshi besloten het notitieboekje in te pakken. Dit boekje was een stuk van haar ouderlijk huis. Een gekoesterd aandenken van de geboorteplaats die veel te kort Uma's 'thuis' was geweest. Een geschiedenis in notedop over haar leven met vader en moeder. In kronkelige, jonge letters geschreven. De kostbare smaak van vrijheid voor een meisje dat zo ongepast vroeg een huisvrouwtje worden moest.
De eerste dagen schreef Uma niets. Zij vond geen tijd. Toen ging Joshi weg. Dezelfde middag nog sloot Uma zich in haar slaapkamer op en haalde het notitieboekje te voorschijn. Aldoor huilend schreef ze: 'Joshi is naar huis en ik wil ook naar moeder toe.' De volgende dagen was er geen tijd om zelfs een woord over te schrijven uit **Charupath** en **Bodhodoi**. Misschien wilde zij ook niet. Tussen haar eigen stukjes stonden geen lange overgeschreven fragmenten meer. Onder haar vorige zin stond nu: 'Als broer mij slechts één keer zou meenemen naar huis, zou ik nooit meer zijn opstellen bederven.'
Uma's vader deed een poging om haar af en toe naar huis mee te nemen. Govindanlal en Pyarimohan echter staken daar een stokje voor. 'Het is nu de tijd voor Uma om te leren aandacht te besteden aan haar man', zei Govindanlal. 'Als ze steeds naar huis komt zal de liefde van haar vader een onnodig storend effect kunnen hebben.' Govindanlal schreef een briljant artikel hierover waarin hij adviezen met spot vermengde. Zijn lezers dachten dat het wel erg logisch klonk, dus wel veel waarheid bevatten moest. Toen Uma dit te weten kwam schreef zij in het notitieboekje: 'Broer, ik smeek je, neem me mee nog eenmaal naar je huis. Ik zal je nooit meer boos maken.'
Op een dag deed Uma de deur dicht en zat zomaar wat te schrijven. Tilakmanjari, haar schoonzusje, was verschrikkelijk nieuwsgierig naar wat zich afspeelde in de kamer. Door een kier zag ze Uma zitten schrijven. Dit tafereel verbaasde haar. De godin van schone kunsten, Saraswati, was nog nooit zo ongemerkt de vrouwenvertrekken binnengekomen. Tilakmanjari's jongere zuster, Kanakmanjari, kwam kijken. En ook Anangamanjari, de jongste, stond op haar tenen om mee te gluren. Zo werd het geheim ontdekt. Uma hoorde plotseling drie bekende stemmen giechelen voor haar kamer. Ze begreep wat er aan de hand was en deed gauw het notitieboekje terug in haar koffer. Uit angst en schaamte verstopte ze haar gezicht op bed.
Pyarimohan raakte zeer verstoord toen hij het nieuws hoorde. Wanneer vrouwen lezen leerden lazen ze algauw romans en toneelstukken en werd het werk in huis verwaarloosd. Hij had nog iets bijzonders ontdekt! De heilige kracht van het huwelijk ontstaat door eenwording van de vrouwelijke en de mannelijke kracht. Door onderwijs echter wordt de vrouwelijke kracht vernietigd en verandert in mannelijke kracht. Het resultaat is een botsing waardoor de heilige kracht van het huwelijk vernietigd wordt. Daarom ook wordt een vrouw weduwe! Nog niemand had bewezen dat Pyarimohans theorie niet klopte. Toen hij 's avonds thuiskwam gaf hij Uma standjes en plaagde haar. 'Je zou een tulband moeten bestellen zodat ook de huisvrouw mee kan naar kantoor met een potlood achter haar oor.' Dit grapje begreep Uma niet. Zij had zijn artikelen nooit gelezen. Ze kromp in elkaar en wenste dat ze door de grond kon zakken van ellende.
Vele dagen gingen voorbij, ze schreef niets. Op een herfstochtend zong een bedelares op straat Parvati's welkomstlied. Uma luisterde, haar gezichtje tegen de spijlen van een raam gedrukt. In de herfst is het verlangen naar de kindertijd groter dan ooit. De bedelares zong:
De mensen zeggen tot Uma's moeder: (Uma is een andere naam van Parvati)

'Daar komt je verloren ster.'
Als ze dit hoort, zegt de radeloze koningin:
'Waar is Uma, waar?'
Huilend zegt zij: 'Mijn Uma komt!
Kom mijn lieveling, kom.
Laat me je op schoot nemen.'
Haar armen uitgestrekt
Tegen haar moeder aangedrukt zegt Uma schreiend:
'Je kwam me maar niet halen!'

Uma's heimwee groeide en haar ogen liepen over van tranen. Tevergeefs riep ze naar de bedelares. In de kamer met de deur dicht begon zij met allerlei spellingfouten het liedje op te schrijven. Tilakmanjari, Kanakmanjari en Anangamanjari zagen alles door de kier en terwijl ze in hun handen klapten riepen ze: 'Schoonzusje, we kunnen alles zien wat je doet.' Vlug deed Uma de deur open en vroeg smekend: 'Alsjeblieft, vertel het niemand, ik zal het nooit meer doen, ik zal niet meer schrijven.' Toen merkte ze hoe Tilakmanjari naar haar notitieboekje, dat op bed lag, staarde. Vlug rende ze ernaar toe en klemde het stevig tegen zich aan. De drie zusjes probeerden het notitieboekje uit haar handen te rukken. Toen dat niet lukte ging Anangamanjari haar broer Pyarimohan roepen.
Pyarimohan kwam en ging heel gewichtig op het bed zitten. Met donderende stem zei hij: 'Overhandig mij het notitieboekje.' Hij merkte dat er geen gehoor werd gegeven aan zijn bevel en zei wat minder hard: 'Geef het aan mij.' Smekend keek het meisje naar het gezicht van haar echtgenoot. Pyarimohan stond op om het boekje uit haar handen te pakken. Ze gooide het op de grond en wierp zichzelf met beide armen voor haar gezicht op de vloer, geheel verslagen. Pyarimohan pakte het notitieboekje en begon hardop te lezen wat het meisje had opgeschreven. De drie luisterende zusters schudden van het lachen.
Uma had nooit meer een notitieboekje. Ook Pyarimohan had zo'n boekje gevuld met diepzinnige opstellen. Maar er was niemand om het af te pakken om de mensheid voor die gedachten te behoeden.

FRAGMENT

SHABANU

Suzanne Fisher Staples

Ik noem het veulen Mithoo omdat hij zo lief is. Hij is enorm gegroeid in een maand tijd, en heeft een spierwitte, wollige vacht, grote, ronde hoeven en zijn kop komt al bijna even hoog als mijn eigen hoofd. Hij loopt me overal achterna, knabbelt aan mijn haar en trekt aan mijn mouw.
De dagen zijn nu weer warmer. De lucht is nog helder en de nachten zijn fris. Vliegen zoemen loom om me heen als ik in de schaduw van een doornboom op de kudde zit te passen, teken uit de poten van Mithoo haal en een beetje aan het dagdromen ben over de markt in Sibi.
Mithoo trekt zijn lip op in een tandeloze grimas - hij krijgt pas over een maand melktanden - en galoppeert er dan vandoor, z'n poten wild in het rond zwaaiend van vreugde, totdat ze in elkaar haken en hij als een bos hout omvalt.
Dadi en ik zullen nu gauw naar Sibi vertrekken. Voor mijn twaalfde verjaardag heeft Mama een nieuwe lange rok en een jurk gemaakt. Het zijn de eerste grotemensen-kleren die ik ooit heb gehad. De rok is blauw, het donkere blauw van de avondhemel, met roze bloesem, en met heel kleine glinsterende spiegeltjes op de zoom geborduurd. Ik zal mijn nieuwe kleren aantrekken als we weg gaan. Ik weet niet hoe Mama er de tijd voor heeft kunnen vinden na het houtsprokkelen, Dadi helpen, kleren maken voor Phulan, repareren van de lemen muren, koken en de lappendekens verstellen.
Ik draai me om als ik het geluid van de enkelbanden van Gulubands hoor. Het is Phulan, die me gehuld in haar zwarte *chadr*, *chapati's* en melk-thee komt brengen.
Ze leeft tegenwoordig in haar eigen wereld, helemaal opgaand in de voorbereidingen voor haar huwelijk. Ze wil alles weten over Hamir en zijn familie en is totaal niet meer geïnteresseerd in haar huishoudelijke klusjes. Geen tranen meer onder de lappendeken. Als moslim meisjes worden we opgevoed in de wetenschap dat ons ouderlijk huis een tijdelijk thuis is. Ons echte thuis wordt het huis waar we heen gaan als we trouwen. Ik vraag me af hoe ik ooit een plek buiten de woestijn kan aanvaarden, zonder mijn kamelen en Mama en Dadi.
Phulan klimt van Gulubands rug zonder over haar *chadr* te struikelen. Mithoo komt aangerend om te kijken of ze iets voor hem bij zich heeft. Ze steekt een lange slanke hand uit haar zwarte omhulsel en geeft hem een stukje kaas. We moeten lachen om het gezicht dat hij trekt als hij zijn eerste gestremde zure melk proeft.
Ons gelach wordt plotseling onderbroken door een luid gebrul, en als we omkijken zien we Tipu, de fokhengst van onze kudde, een merrie het hof maken. Hij galoppeert langs de rand van de *toba*. Er hangt een grote roze blaas, een zogenaamde brulzak, uit de zijkant van zijn bek. Joost mag weten waarom dit aantrekkelijk is voor een merrie, maar zijn doelwit, een jonge merrie die voor het eerst bronstig is, richt haar kop op en geeft hem luid blatend antwoord.
Tipu paart drie of vier keer per dag. Zijn buik staat hoog en strak; zijn rugspieren en achterflanken zijn helemaal opgezwollen van zijn inspannende paaractiviteiten.
Hij stapt parmantig, met knarsende kaken op de merrie af. Diep in zijn buik begint een gerommel dat door de roze blaas in een kwijlende, schuimende boer eindigt. Tipu schudt zijn kop. Het schuim vliegt rond en blijft aan de oren en hals van de andere kamelen kleven. De jonge hengsten en andere merries gaan opzij.
Tipu geeft het doelwit van zijn verlangen een zachte por en ze loopt van hem weg. Hij stapt naast haar rond alsof ze zijn eigendom is. Dan zet ze het op een lopen, onophoudelijk blatend nu, haar ogen weggedraaid zodat je het wit kunt zien. Hij loopt met lange soepele passen met haar mee als ze door een groepje jonge kamelen heen loopt. Ze gaan opzij en Tipu haakt zijn kin over haar nek. Zo cirkelen ze rond, terwijl de merrie zachtjes blaat.
Alle voorgewende protesten verdwijnen en

met een snel rukje van haar staart knielt ze neer. Hij gaat schrijlings over haar rug staan, zijn voorpoten over haar schouders. Zij nestelt zich tegen zijn hals, die over haar kop heen buigt en het schuim uit zijn bek loopt in haar oren. Het lijkt Dadi's scheerzeep wel.
Ik vraag me af of het bij mensen ook zo gaat. Willen vrouwen tot bezit verklaard worden? Stiekem kijk ik even naar Phulan en ze weet waar ik aan denk. Ze schiet in de lach.
'Maak je maar geen zorgen, Shabanu!' zegt ze, terwijl ze haar armen om me heen slaat, en ik houd haar stevig vast.
Dan klinkt er een harde brul van de andere kant van de *toba*. Het is een reusachtige, jonge hengst die Dadi mee naar Sibi wil nemen. Iedere kudde heeft een kameel die de leider is. Dat is de enige die met de merries paart. De anderen moeten hun hartstocht onderdrukken. Als een jonge kameel de leider uitdaagt, vechten ze tot de dood erop volgt.
Phulan en ik houden onze adem in. Als deze jonge hengst, opgeblazen en vol van zijn eigen kracht, Tipu uitdaagt, zullen we ze uit elkaar moeten halen, anders zouden we ze allebei kunnen verliezen.
Tipu reageert met luid gebrul. Hij stopt met paren, gaat staan en draait zich om om zijn uitdager te zoeken.
Zonder een woord te zeggen pakt Phulan haar *chadr* op en rent naar Guluband zodat hij Dadi kan gaan halen, die een stukje verderop hout aan het sprokkelen is. Ik spring overeind en pak de zware stok die ik altijd bij me heb.
Tipu, genoemd naar de grote Indiase krijger, heeft al veel littekens van dit soort gevechten. Hij ontdekt de jongere hengst, Kalu, wat 'zwart' betekent. Hij is genoemd naar de grote zwarte kameel waarop grootvader de strijd inreed voor de Nawab van Bahawalpur. Kalu is groter dan Tipu en heel sterk, hoewel hij pas vier jaar oud is.
Tipu brult nog een keer en opent de aanval. Kalu maakt een handige schijnbeweging en Tipu botst tegen hem aan met zijn borstkas. Dan buigt Kalu zijn enorme zwarte kop, duikt onder de borstkas van Tipu en zet zijn machtige tanden in Tipu's voorpoot.
Ik ren naar ze toe en schreeuw zo hard als ik kan. Maar ze kijken niet eens op. Ik sla met mijn stok op hun kop in de hoop ze af te leiden.
Het is een enorme opluchting als ik Dadi tegen me hoor schreeuwen dat ik moet maken dat ik wegkom. Hij springt in volle galop van Gulubands rug. Phulan springt eraf zodra Guluband stilstaat, en zij en Dadi helpen me in m'n poging de vechtende kamelen uit elkaar te halen. Beide kamelen zijn nu helemaal razend en denken maar aan één ding: de ander doden.
Phulan en ik slaan met onze stokken uit alle macht op de flanken van de kamelen. De stokken maken een hard, zwiepend geluid, maar de kamelen lijken niet te merken dat we naast ze rondspringen en proberen uit de buurt te blijven van hun draaiende hals en malende kaken. Beide hengsten schuimbekken roze van het bloed uit wonden op hun bult, hals en poten. Ze draaien en steigeren om elkaar heen, op zoek naar een zwakke plek. Ze zijn zo groot dat het net is of ze in slow-motion bewegen, maar Phulan en ik moeten rennen om ze bij te kunnen houden als ze elkaar heen en weer smijten. De grond onder onze voeten trilt en hun gebrul klinkt na in onze borstkas. Het zweet loopt onder Dadi's tulband uit en vormt strepen op zijn gezicht. Zijn snor is bedekt met dik, grijs stof. Hij probeert in de buurt van hun koppen te blijven en steekt zijn stok tussen hen in als ze aanvallen. Gelukt! Hij duwt de stok tussen Tipu's kaken.
'Haal Kalu weg!' schreeuwt hij, en Phulan en ik meppen met onze stokken op de ribben van de jonge hengst. Blij dat hij zijn weinig succesvolle uitdaging waardig heeft overleefd, richt Kalu zijn kop op en draaft er vandoor. Phulan en ik houden onze stokken nu klaar voor de grote kameel tegenover Dadi.
Afgeleid van het gevecht, lijkt Tipu onze klappen nu pas voor het eerst te voelen en hij protesteert luid. Het enige dat nog steeds in zijn kop zit, is doodmaken. Hij brengt zijn woede nu over op Dadi, wiens stok nog steeds tussen zijn grote kaken geklemd zit. De kameel loopt achteruit, laat zijn kop zakken en gooit met een beweging van zijn nek de stok weg. Zijn trotse ogen richten zich op het gezicht van Dadi. Schreeuwend ren ik naar Tipu toe, mijn stok omhoog om hem te slaan, maar hij laat zijn kop weer zakken, klaar om aan te vallen. Mijn uithaal met de stok komt niet eens bij hem in de buurt en ik gooi de stok met al mijn kracht naar hem toe. Hij merkt het niet eens als de stok afschampt op zijn ribben.
Dadi houdt zijn ogen strak op die van de kameel gericht en maakt zijn tulband los, terwijl hij langzaam en voorzichtig achteruit loopt. Tipu wrijft met een hoef over de grond, terwijl hij heen en weer schommelt om zoveel mogelijk vaart te maken voor een aanval. Precies op het moment dat hij aanvalt, smijt Dadi zijn tulband naar de kop van de kameel en rent weg.
We zijn nog niet ver of Phulans *chadr* slingert vast om haar benen. Tipu pakt de tulband en schudt hem woedend heen en weer, zijn ogen vol wilde haat. Ik draai me om naar Phulan, maak het zwarte ding los en gooi hem op de grond. Ze is even in de war, maar ik pak haar arm en ren weg; struikelend probeert ze me bij te houden.
Ik kijk over mijn schouder en zie de kameel zijn kop achterover gooien. Hij gooit Dadi's tulband in de lucht alsof het iets zwaars is en smijt hem dan op de grond. Hij laat zich er met zo'n verschrikkelijk gebrul bovenop vallen dat de merries op de loop gaan en hun veulens naar het midden van de rondspringende kudde duwen.
Met zijn knieën en het eeltkussen op zijn machtige borstkas vertrapt Tipu de tulband in het zand tot rafels. We rennen als de hete zomerwind over de zongeblakerde kleirand om de *toba* met een mist voor onze ogen, de lucht fluitend in onze oren en de glanzend gedroogde klei krakend onder onze voeten.
Als we voorbij de bedding van de *toba* zijn, komen we met onze voeten in het zuigende zand van de duinen en banen we ons een weg door het poederachtige zand naar boven, gevaarlijk langzaam nu. Tipu is nog steeds zijn woede aan het afreageren op Dadi's tulband en teveel daarin verdiept om te beseffen dat we zijn ontsnapt.
Phulan geeft een gil en ik draai me geschrokken om, maar het is Guluband die op ons af komt draven. Dadi vlecht zijn vingers in de vacht van de kameel en springt op de lange gespierde hals. Hij trekt Phulan omhoog, zet haar achter zich neer en reikt naar beneden naar voor mij.
'Mithoo!' zeg ik en kijk om me heen of ik hem zie.
'Doe niet zo stom,' zegt Dadi. 'Tipu is niet geïnteresseerd in hem.'
'Ik kan Mithoo niet alleen achterlaten,' protesteer ik. 'De merries zullen hem wegjagen. Hij zal angstig worden.'
Dadi reikt naar beneden en grijpt mijn arm ruw vast. Hij trekt me op Guluband.
'Nee!' schreeuw ik en probeer me los te worstelen.
Maar Dadi klakt met zijn tong, zegt 'Vort,' en Guluband strekt zijn poten uit in een lange galop over de duinen. Het zand vliegt glinsterend onder ons voorbij. Ik kijk achterom en zie Tipu steeds kleiner afsteken tegen de rand van de *toba*, zijn kop brullend in zijn nek.
Zo'n driehonderd meter verderop zie ik Mithoo opeens, zijn poten gaan alle kanten uit terwijl hij van links naar rechts rent, blatend als een lammetje, maar hij gaat ongeveer in de goede richting. Het koperen belletje aan het rode koord om zijn nek gaat hard heen en weer.
Dadi kijkt achterom naar Tipu en geeft Guluband het bevel om te knielen. 'Uuuusssshhh!' Met drie stappen is hij bij Mithoo, grijpt hem vast, tilt hem op en draagt hem mee terug. Ik gooi mijn armen om Mithoo's hals en die van Dadi en we vallen bijna allemaal op de grond als Guluband overeind komt, eerst met zijn achterpoten, waardoor we naar voren worden geworpen. Onze hoofden botsen tegen elkaar en de stofwolken vliegen in het rond. Phulan en ik schieten van opluchting in de lach, maar Dadi zwijgt.

KRANTEN EN BOEKEN VOOR BLINDE KINDEREN IN NEDERLAND

De Nederlandse Luister- en Braillebibliotheek, de Nederlandse Blinden- en Slechtziendenbond, het Centrum voor Gesproken Lectuur, de Studie- en Vakbibliotheek voor visueel en anderszins gehandicapten, de le Sage ten Broek bibliotheek, de Christelijke Bibliotheek voor aangepaste lectuur en informatie... Al deze bladen, stichtingen en centra streven ernaar mensen met een leeshandicap (blinden, slechtzienden en mensen die anderszins geen gewoon boek of tijdschrift kunnen lezen) toch te laten genieten van tijdschriften, literatuur en lectuur. Er worden boeken en tijdschriften op cassette uitgegeven, die meestal door vrijwilligers worden ingesproken: Landelijke kranten, regionale kranten, opiniebladen, familiebladen, literaire tijdschriften, religieuze tijdschriften en andere informatieve bladen, maar wat is er eigenlijk voor kinderen?
Helaas wordt de Lemniscaatkrant (nog?) niet op cassette uitgegeven, maar voor kinderen van vijf tot tien jaar is er een ander leuk 'tijdschrift op cassette': Hardop: Een programma met iedere keer een thema, met verhaaltjes (bijvoorbeeld van Joke van Leeuwen), reportages en met post en eigen werk van kinderen.
Voor oudere kinderen is er een tijdschrift op cassette (Zepp!) dat bestaat uit artikelen uit onder andere Yes, Club Veronica, Pauze, Kijk en Primeur. Hitkrant en Oor worden zelfs in hun geheel op cassette ingesproken.
'Blikopener' en 'Reflector' zijn tijdschriften op cassette over actuele ontwikkelingen op maatschappelijk en politiek terrein. Voornamelijk voor het onderwijs in de vakken geschiedenis en maatschappijleer. Blikopener is bestemd voor de lagere klassen van het voortgezet onderwijs, Reflector voor de hogere.
Voor artikelen uit Taptoe, Sam Sam, Tam Tam, Weet ik en eigen reportages is er 'Klinkklaar', voor kinderen tussen ongeveer negen en dertien jaar.
Als laatste is er nog een leuk tijdschrift op cassette voor jonge kinderen met een verstandelijk handicap: 'Zet 'm op': met teksten uit jeugdtijdschriften en jeugdboeken, hoorspelen, interviews, enzovoort.
Er bestaat helaas geen tijdschrift of krant voor jongeren over boeken (nogmaals: misschien een idee voor de Lemniscaatkrant?), maar het lezen van boeken door blinde of slechtziende kinderen gaat (op cassette of in braille) natuurlijk wel langzamer.
Alle tijdschriften die ik heb genoemd worden door het Centrum voor gesproken lectuur uitgegeven en zijn, vergeleken met de gelijknamige gedrukte tijdschriften, goedkoop: meestal ongeveer vijftien gulden per jaar. Natuurlijk zijn de meeste tijdschriften (zoals Hardop en Zet 'm op) ook in de bibliotheek te leen, alleen zijn ze dan niet zo recent.
In de bibliotheek zijn ook de zogenaamde 'voelboeken' te leen. Bijvoorbeeld: 'Waar is Torre?' door Mieke Vermeulen en 'Wat is dat?' door Virginia Allen Jensen en Dorcas Woodbury Haller. Het is jammer dat dat op dit papier niet kan worden afgedrukt om het te laten zien (dat moet op speciaal papier), maar ik zal proberen het te omschrijven.
Het zijn boeken met een 'gewoon' geschreven verhaal dat kan worden voorgelezen, maar daarnaast wordt het verhaal met stippels, streepjes, vierkantjes, cirkels en driehoeken afgebeeld, die je kunt voelen.
De boeken zijn bedoeld voor jonge blinde kinderen die nog geen braille kunnen lezen, maar voor kinderen die wel kunnen zien is het ook heel leuk om de ogen dicht te doen en al te voelen.

Mirjam

LEZEN VOOR BLINDEN IN VLAANDEREN

De Fransman Louis Braille werd op driejarige leeftijd door een ongeluk blind. In 1823 (hij was toen amper veertien jaar oud!) ontwikkelde hij een blindenalfabet door met een speld gaatjes in papier te prikken. Deze gaatjes kunnen met de vingers afgetast worden en 'gelezen'. Blinden waren tot op dat ogenblik volledig afgestemd op het gesproken woord. De uitvinding van het 'braille-schrift' betekende dus een grote vooruitgang!

Vandaag de dag bestaan behalve het alfabet ook nog wiskundige, wetenschappelijke en muzikale notatiesystemen. Maar wat wordt er nu eigenlijk gedaan in verband met boeken voor blinden?

Vanaf zes jaar heeft men de kans om het brailleschrift aan te leren. (Kleuters kunnen op die lessen al voorbereid worden.) Leesboeken worden op band opgenomen. Momenteel is men al bezig aan het omzetten van meer boeken in brailleschrift. Honderd bladzijden van een gewoon boek betekenen wel 350 bladzijden in braille!
Voor de jongeren is er nog maar één tijdschrift, en wel op band: **Bokkesprongen**. Dat gaat voornamelijk over hobby's en natuur. Voor iedereen is er een ledenblad in braille van het K.M.B. (Koninklijke Maatschappij der Blinden). Daarin worden de activiteiten voorgesteld, zoals bijvoorbeeld de cursussen voor de opleiding van blindenhonden.

Via het Koninklijk Instituut Woluwe hebben we nog enkele titels van tijdschriften gekregen. Wekelijks verschijnt **Tribune** zowel in braille als in heel grote letter voor slechtzienden. Maandelijks is er **Panoramiek** met de dagelijkse nieuwtjes die op cassette werden opgenomen. Een echte blindenkrant bestaat nog niet. Blinden kunnen boeken (o.a. woordenboeken) ontlenen of in de bibliotheek komen raadplegen. In België is alle postverkeer van en naar blinden gratis indien het brailledruk of cassettes betreft.

In 1935 werd de eerste klas voor slechtziende kinderen opgericht in Sint-Lambrechts-Woluwe (ten oosten van Brussel). Het instituut was de eerste inrichting waar het brailleschrift als lees- en schrijfmethode bij het onderricht aan blinden werd gebruikt.
Buiten de gewone vakken krijgen de kinderen er ook les in stoklopen, typen in braille, enzovoort. Het materiaal zoals een atlas, wereldbol en rekenmachine wordt speciaal voor hen in braille ontworpen.

Blinde kinderen lezen zeker niet minder graag dan anderen. Ook in Vlaanderen worden heel wat initiatieven genomen om het lezen verder te stimuleren.

Karlijn en Linde

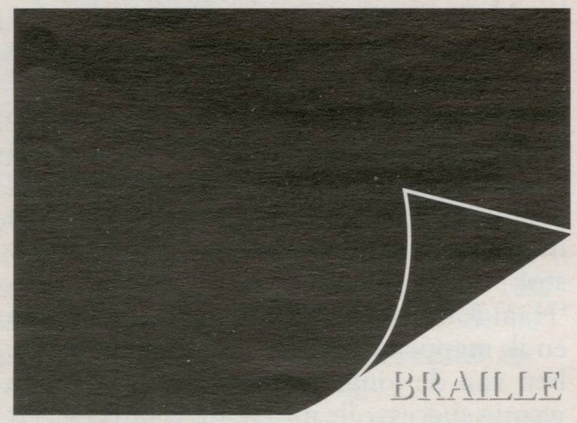

P.S. Wie meer over Louis Braille en het door hem ontworpen blindenschrift wil weten, moet zeker het boek **Louis Braille** lezen dat verscheen in de serie 'Mensen voor Mensen' en dat uitgegeven werd bij NBLC/Infodok.

Een gelukkige jeugd

Deze foto behoeft nauwelijks toelichting.
Een betere verbeelding van een gelukkige jeugd kan een Lemniscaatclublid zich toch niet voorstellen.

GEZOCHT GEZOCHT

Hoi, ik ben een meisje van 14 jaar en mijn hobby's zijn o.a. hockey en piano spelen. Ik wil graag pennen met een jongen of meisje van ongeveer dezelfde leeftijd en met dezelfde hobby's. Lijkt het je wat? Schrijf dan naar:
Suzanne Bindels
Breestraat 46
5845 AW St. Anthonis

Hoi, ik ben Amelie en zou graag pennen met iemand rond de twaalf jaar. Zelf ben ik twaalf. Mijn hobby's zijn lezen, schrijven, aan judo doen, voordragen, toneel spelen, lol trappen, enz.
Ik zelf woon in België, maar alle landen zijn bij mij welkom!
Als je zin hebt, schrijf dan vlug naar:
Amelie Lecluyse
Mastreystraat 9
8420 Wenduine (D[illegible]laan), België

Hallo, ik ben helemaal gek van papegaaien, maar ik mag er van mijn ouders geen hebben. Ik heb wel een cavia. Welk meisje van 12 of 13 jaar heeft een papegaai? Ik zou graag met haar daarover willen schrijven, over andere dingen natuurlijk ook.
Tot schrijfs. Julia Heuwekemeijer (12 jaar)
de Tjalk 6
3742 GG Baarn

Hallo, ik ben een meisje van 12 jaar en ik zou graag met een jongen of meisje van 11, 12, 13, 14 jaar schrijven. Mijn hobby's zijn: lezen, piano spelen, postzegels verzamelen en brieven schrijven.
Als je de eerste keer een postzegel bijsluit, krijg je zeker antwoord. Het liefst met pasfoto. Doei,
Naomi Bollen
Oude Molenweg 25b
6226 XV Maastricht

Hallo, ik ben een meisje van 15 jaar en ik zoek GEEN penvriend(in), maar iemand om mee te gaan TIENERTOEREN in de zomervakantie! Hou je van loltrappen, en ben je iemand van 13 t/m 15 jaar, schrijf dan naar:
Marjon van Oosterum
Nicobergsteynweg 107
3931 CC Woudenberg (Utr.)
p.s. Iedereen krijgt antwoord terug!

Hoi, ik ben een meisje van 12 jaar en mijn hobby's zijn: lezen, tekenen, hockeyen en pennen. Ik wil graag schrijven met een jongen van 12 jaar, die (het liefst) ver weg woont en leuke brieven schrijft! Graag pasfoto en postzegel meesturen, anders krijg je geen bericht.
Katrijn de Ronde
Jan van Rotselaerlaan 10
5581 EA Waalre

Hallo, ik ben Renate en ik ben 12 jaar. Ik zou graag met iemand willen pennen van 11, 12, 13 jaar. Het moet wel een meisje zijn.
Stuur naar:
Renate Dijkmans
Sint Martinuslaan 168
2273 BA Voorburg

GEZOCHT GEZOCHT

Hoi, wie nog oude (het geeft niet hoe ze eruit zien, als ze maar compleet en leesbaar zijn) pocketboekjes heeft, wil die ze dan opsturen? Ik heb stickers en monstertjes en barbiespullen terug, en héél misschien een boek, als het een heel mooi pocketboekje is.
Sturen naar:
Katrijn de Ronde
Jan van Rotselaerlaan 10
5581 EA Waalre

Hello Everybody,
Ik ben Neeltje Gieskes en ik word 30-04-'91 15 jaar. Ik ben al heel lang een penvriend(in) aan het zoeken. Mijn hobby's zijn stijldansen, aerobic, aanstekers sparen, aan m'n eigen boek werken (schrijven) en lange brieven schrijven. Ook heb ik een eigen tijdschrift. Ik heb nog wel meer hobby's maar dat wordt te veel om op te noemen. Zo zie ik er uit: Lange (een stuk over m'n schouders) donker blonde haren. Blauwe ogen en in elk oor 2 gaatjes. Ik ben ongeveer 1.75 m. lang.
Iedereen krijgt antwoord. Met postzegel en/of pasfoto krijgt voorrang en extra lang.
Schrijf meteen naar:
Neeltje Gieskes
Stationsstraat 32
5664 AS Geldrop

.

Hallo, ik ben een meisje van 15 jaar en ik wil graag schrijven met jongens of meisjes van dezelfde leeftijd.
Mijn hobby's zijn onder andere hockey, zeilen (Laser Radial), lezen en brieven schrijven.
Lijkt je dit wat? Schrijf dan naar:
Elisabeth Marquart Scholtz
Botanicuslaan 25a
9751 AA Haren

Hoi, ik ben een meisje van 11 jaar en ik zoek al heel lang een penvriend(in) van 11, 12, 13. Mijn hobby's zijn lezen!! schrijven, tafeltennis, dansen, pennen en zwemmen.
Pasfoto mag, is leuk, maar hoeft niet. Ben je net zo'n boekenwurm als ik, schrijf me dan! Het adres is:
Nanja van Zundert
Maerdijksestraat 39
4731 EK Oudenbosch
p.s. Als je er een postzegel van 75 cent bij doet, krijg je altijd antwoord terug. Groetjes Nanja.

Hallo, ik ben een meisje van bijna 13 jaar en ik zoek een meisje van 13 of 14 jaar om mee te corresponderen. Mijn hobby's zijn schrijven, poëzie, lezen, nadenken, muziek (alles), reizen. Ik ben een fan van Joan Armatrading en ik hou van discussies.
JUST WRITE ME!
Roos van den IJssel
Dwarsweg 62
3702 XC Zeist